

KOMORNÍ LISTY

časopis soudních exekutorů

IV/2014
6. ročník

ROZHOVOR
S IVOU BROŽOVOU

DRAŽBA NA
NÁVRH
SOUDNÍHO
KOMISAŘE

PŘECHOD PRÁV
A POVINNOSTÍ

vydává Exekutorská komora
České republiky

E-DRAŽBY EFEKTIVNĚ

MAXIMALIZUJTE POTENCIÁL SVÝCH DRAŽEB

Nabízíme efektivní řešení a know-how pro pořádání a správu
Vašich elektronických dražeb.

Vyzkoušejte si pořádání E-DRAŽEB naprosto nezávazně a ZDARMA.

**ÚSPĚŠNOST
KONANÝCH**

DRAŽEB

56 - 73%

CENA DRAŽBY VČETNĚ

JEJÍ INZERCE

OD 245 Kč**

KONTAKTUJTE NÁS:

+420 774 868 037

+420 241 416 417

SPRAVCE@E-AUKCE.COM

*nabídka platí pouze pro nové klienty

**uvedené ceny jsou bez DPH 21%

***Call centrum je otevřeno ve všední dny

Po-Čt 9.00 – 17.00 a Pá 8.00 – 16.00

Server **Dražby-exekutoři.cz** samozřejmě splňuje všechny podmínky a nároky stanovené příslušnými zákony, stejně jako představy našich klientů z řad SE.

Náš systém danou dražbu nejen zrealizuje, ale také efektivně zprezentuje pomocí rozsáhlé inzertní sítě: **E-AUKCE.COM, Konkursní Noviny, reality.iDNES.cz, REALCITY.CZ, REALITYMIX.CZ, RealHit.cz, + desítky satelitních webů.**

Zkuste si tedy nezávazně a zdarma, jak se draží elektronicky na portálu **DRAZBY-EXEKUTORI.CZ**, klidně na všech Vašich aktuálních či pouze cvičných dražbách a ujistěte se, že Vám poskytneme přesně to, co hledáte.*

- 1) Pošlete nám příslušnou dražební vyhlášku (pomůžeme Vám ji vytvořit), znalecký posudek a fotografie.
- 2) Dražbu zdarma uveřejníme na portálu DRAZBY-EXEKUTORI.CZ a E-AUKCE.COM.
- 3) V případě Vašeho zájmu dražbu vložíme i na PORTÁLDRAŽEB.CZ.
- 4) Uveřejnění dražby Vám potvrdíme e-mailem.
- 5) Každá dražba je zároveň plnohodnotně uveřejněna na serverech reality.iDNES.cz, REALCITY.CZ, REALITYMIX.CZ, RealHit.cz i v Konkursních Novinách.
- 6) Zájemci o dražby mají stejně jako Vy k dispozici Call centrum, kde všem rádi pomůžeme a poradíme.***

drazby-@xekutori.cz

VEŠKERÉ STAROSTI S POŘÁDÁNÍM VAŠICH DRAŽEB NECHTE NA NÁS.

JEŠTĚ SEDM HUBENÝCH LET?

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

advokát,

člen redakční rady Komorních listů

Můžeme si oddychnout, rok 2014 zřejmě přečkáme... Nemám tentokrát na mysli obavu, že by po stu letech mohlo potřetí dojít ke světové válce, moje počítání zmarněných let se vztahuje „pouze“ k zákoníku, s jehož publikací se v roce 2012 pyšně vyčkávalo, až ve Sbírce zákonů přijde na řadu číslo 89.

Škoda, že se nečekalo na moment, až by po č. 1988/2012 Sb. mělo být na pořadu číslo 1989... Škoda, že na nás NOZ neudělal dlouhý nos až o řeckých kalendářích... Čeho převratného jsme se tak dočkali po 1. 1. 2014? Ze zpráv na bojem o rekodifikaci zavírovaném internetu se je možno dočíst třeba následující zprávu o tom, jak byl první rok účinnosti přečkáván: „*Asociace podnikatelů a manažerů uspořádala společně s agenturou Inboox CZ průzkum, jak se české firmy staví k rekodifikaci. Téměř čtvrtina ze zúčastněných firem nestihla své zakládací listiny s novým občanským zákoníkem do konce června sladit. Jen 3 % z dotázaných si o změnách myslí, že jsou pozitivní. Celkem 77 % na průzkumu zúčastněných firem sice své společenské smlouvy a stanovy uvedlo do souladu s NOZ, ale pro více než polovinu dotázaných to znamenalo výdaje vyšší než 10 tisíc... Předseda Asociace podnikatelů a manažerů Radek Bábek říká, že se změny týkaly asi 400 tisíc firem, družstev a organizací. Podle něj byly výsledky průzkumu nepřijemně překvapivé.*“

Z článků o novém občanském zákoníku zaplavených odborných časopisů se již skoro nelze nic dočíst o právu veřejném. Od soudců, jejichž mozky jsou infikovány nekonzistentními informacemi na drahých školeních, zatím z pochopitelných důvodů nelze očekávat zásadní judikáty. V tlustými knihami mnohasvazkových komentářů rekodifikace zaplněných právnických knihovnách nezbyvá místo pro knihy z oboru teorie práva a právní filosofie. Ze studijních programů, zaplavených výukou nového soukromého práva, jsou leckde vytěsňovány přednášky z jiných právních odvětví. Řečeno parafrází podle slavné Foglarovy trilogie, hned v prvních měsících roku 2014 se rozpoutala nekonečná diskuse mezi Losnovci a Mažňákovci o tom, kdo zavinil ztrátu ježka v kleci. Došlo k ní již účinností NOZ nebo k ní teprve dojde jeho novelizací, jež zatím nemá ani jasné kontury? Sbohem, právní jistoto. Už ani právníci nemohou po vyslechnutí skutkových tvrzení alespoň odhadnout, jak věc dopadne. Nikdo neví, co zítra bude ještě platit. Zoufalému je nejlépe hledat útěchu v historii.

Jedno řešení třeba nabízí úvod k byzantskému Prochironu z r. 870:

„Je třeba vědět, že příručka zvaná Ekloga nebyla výborem, ale spíše převrácením dobrých zákonů, jak si je usmyslil ten, kdo je uspořádal, a to bylo právu neprospěšné a k zachování nesmyslné... A když jsme se shora zmínili o pročištění starých zákonů, je nutno vědět, že jsme sebrali a do jednoho svazku umístili všechno, co jsme zrušili, aby všem byla zřejmá a jasná jejich neúčinnost. Aby však ta ustanovení, která jsme ze starých zákonů zachovali, zůstala ve své původní podobě, uspořádali jsme je v jiných šedesáti knihách, ponechávajíce těm, kdož by to chtěli podnikat, možnost jejich poznání.“

Připomeňme si ještě, že Ekloga byla vydána v první polovině 8. století. Další poučné řešení nastalo bezmála o tisíc let později. „*Co se týče Našich království Uherského, Chorvatského a Slavonského, též našeho velkoknížectví Sedmihradského, učinili jsme Svým vlastnoručním listem, daným dne 20. října 1860, již opatření náležitá, aby se předešlo zřízení zemská ve srovnalosti s dotčeným diplomem Naším a v mezích v něm vyměřených obnovila,*“ lze se dočíst z únorové ústavy z r. 1861. Tak tedy skončila platnost všeobecného zákoníku občanského v Uhrách, kam byl zaveden počátkem 50. let 19. století. Nutno dodat, že v obou případech se návrat k původnímu právu zdařil. Nešlo by do třetice ve zrychlené době nových technologií udělat onen odvážný derogační krok dříve, anebo se bude nutno rozmýšlet ještě sedm dalších let?

OBSAH

ROZHOVOR	6 Bez obětí to nejde rozhovor s JUDr. Ivou Brožovou, předsedkyní Nejvyššího soudu
ČLÁNKY	10 Dražba na návrh soudního komisaře Mgr. David Hozman 16 Dopad řízení o pozůstalosti do exekučního řízení JUDr. Milan Makarius 20 Exekuce na nepeněžitá plnění a insolvenční řízení Mgr. Jan Kubizňák 24 Jak lze postihnout majetek v zaniklém nevypořádaném společném jmění? JUDr. Stanislav Pazderka 28 Převzetí soudních výkonů rozhodnutí soudními exekutory Mgr. Lucie Dernerová
RECENZE	31 Dějiny notářství v českých zemích (Stanislav Balík a kolektiv) Mgr. Petra Báčová
Z HISTORIE	33 Stalo se... JUDr. PhDr. Stanislav Balík
JUDIKATURA	35 Z judikatury Ústavního soudu rubriku připravila Mgr. Ing. Lucie Mikmeková
ZPRÁVY Z KOMORY	39 Aktuality z Komory rubriku připravila Mgr. Petra Báčová

Fotografie na titulní straně: David Surovec

ABSTRAKTY

Mgr. David Hozman

Dražba na návrh soudního komisaře

Příspěvek se zabývá zpeněžením majetku zůstavitele, který tvoří likvidační podstatu, prostřednictvím dražby prováděné soudním exekutorem. Jeho cílem je provést čtenáře jednotlivými fázemi tohoto způsobu zpeněžení majetku a upozornit je na jeho možná úskalí. Pozornost bude věnována potřebě uzavřít smlouvu o provedení dražby, okruhu majetku, který může být předmětem tohoto způsobu zpeněžení majetku zůstavitele, a problematice ocenění tohoto majetku a závad vážnoucích na draženém majetku. Opomenuta nebude ani problematika odměňování a způsob rozhodování o odměně soudního exekutora a náhradě hotových výdajů.

JUDr. Milan Makarius

Dopad řízení o pozůstalosti do exekučního řízení

Autor se zabývá dopadem ztráty způsobilosti fyzických osob a řízení o pozůstalosti do exekučního řízení, a to zejména v souvislosti s novou právní úpravou. Text je zaměřen na situace, kdy došlo k úmrtí osoby, jíž exekuční titul přiznává právo, nebo naopak ukládá povinnost, a to před zahájením exekučního řízení. V tomto směru rozebírá jednotlivé možné varianty, tedy zda jde o nástupnictví na straně oprávněné či povinné, a to rovněž v závislosti na stavu řízení o pozůstalosti. Zvláštní důraz je pak věnován způsobu prokazování přechodu práv a povinností v souvislosti s podáním exekučního návrhu.

Mgr. Jan Kubizňák

Exekuce na nepeněžitá plnění a insolvenční řízení

Předložený článek pojednává o problematice střetu exekuce, v níž je vymáhána nepeněžitá povinnost, a vlivů insolvenčního řízení. Všímá si jak obecných vztahů mezi insolvenčním a exekučním řízením, tak konkrétních projevů účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení a prohlášením úpadku. U jednotlivých způsobů exekuce demonstruje, jak do nich zasahuje insolvenční řízení. V neposlední řadě se text zabývá možnostmi uspokojování nákladů exekuce v exekučních řízeních, jejichž předmětem je vymožení nepeněžitých plnění.

JUDr. Stanislav Pazderka

Jak lze postihnout majetek v zaniklém nevypořádaném společném jmění?

Text se zaměřuje na změny v souvislosti s přijetím nového katastrálního zákona a jeho dopadu do exekučního řízení. Popisuje problematiku specifické situace – vypořádání zaniklého společného jmění manželů, ke kterému dochází v důsledku nastoupení zákonné domněnky, a exekučního postihu takového majetku. Autor poukazuje na rozdílnou praxi při vydání exekučních příkazů ohledně takového majetku. Poukazuje zároveň na důsledky, které vyplývají z nového občanského zákoníku, a otevírá diskusi, do jaké míry jsou ustanovení NOZ aplikovatelná na tuto situaci.

Mgr. Lucie Dernerová

Převzetí soudních výkonů rozhodnutí soudními exekutory

Tato práce si klade za cíl upozornit na vybrané otázky a problémy vznikající v souvislosti s nedostatečnou právní úpravou a obtížným výkladem přechodných ustanovení novely zákona č. 396/2012 Sb., občanského soudního řádu, týkajících se přechodu soudních výkonů rozhodnutí na soudní exekutory. Konkrétně se zabývá otázkou vzniku generálního inhibitoria a věnuje se problematice rozhodování o návrzích oprávněných na změnu exekutora a předávání spisů výkonů rozhodnutí. Rovněž popisuje vybrané problémy určování výše nákladů exekuce jak při přechodu výkonu rozhodnutí na exekutora, tak při změně exekutora na základě návrhu oprávněného. Vzhledem k obtížnému výkladu přechodných ustanovení a chybějící literatuře a judikatuře je tato práce návrhem řešení vybraných problémů.

BEZ OBĚTÍ TO NEJDE

rozhovor s JUDr. Ivou Brožovou
předsedkyní Nejvyššího soudu

připravila

Petra Báčová

tisková mluvčí Exekutorské komory ČR

JUDr. Iva Brožová (*1951) je soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1999, jeho předsedkyní se stala o tři roky později, již předtím prošla bohatou profesní dráhou. V čem spatřuje hlavní smysl povolání soudce? Jak se dívá na současný stav justice?

Nechtěla jsem být vtažena do normalizačních poměrů

Setkáváme se nedlouho po 25. výročí sametové revoluce. Jak jste prožívala listopadové události roku 1989?

V listopadu 1989 vzniklo na Krajském soudě v Brně asi jediné Občanské fórum, jde-li o justici. V tomto směru tedy byla mobilizace prodemokratických sil a moje participace na ní čitelnější, než tomu bylo v ostatních koutech Československa a v justici obecně. Byla jsem samozřejmě plná víry a očekávání v naplnění svobodné společnosti. Na druhé straně demokracii chápu jako otevřený systém, což samo o sobě přináší celou řadu protivenství.

Předznamenala Váš osobní a profesní příběh rodina? Postoj otce, letce ve Velké Británii, strýce, který se odmítl odvolat proti rozsudku komunistické justice, a děda, jenž byl vězněn v Buchenwaldu?

Věřím na to, že jsem vyrůstala v prostředí náročných postojů, mám-li najít nějaký společný jmenovatel. Vlastně jsem se i „vezla“ na vlně pražského jara, zatímco bratr, který je o čtyři roky starší, měl život mnohem těžší. Nerada však škatulkuji, jsem zkrátka člověk na své cestě a snažím se na ní neselhat.

Bylo třeba určitého sebezapření i v roce 1978, kdy jste musela z politických důvodů opustit pedagogickou činnost na univerzitě?

Nebylo, já jsem jednoduše nechtěla být vtažena do normalizačních poměrů. Zákaz učit jsem přijala, aniž bych se s tím musela nějakým zvláštním způsobem vypořádávat. Byl to logický důsledek skutečnosti, že jsem odmítla vstoupit do KSČ.

V době, kdy jste toto rozhodnutí činila, byla jste s to dohlédnout všechny jeho důsledky? I časové?

Určitě. Musím říct, že jsem patřila k lidem, kteří neviděli blížký pád totality.

Takže jste byla smířená s tím, že může jít o fatální rozhodnutí?

Ano, to je celoživotní postoj. Zkrátka jsem to tak brala.

Po listopadu 1989 jste postupně byla rehabilitována a mohla jste se vrátit k pedagogické činnosti, působila jste jako soudkyně obecných soudů, stala jste se soudkyní Ústavního soudu...

Byla to doba obrovských výzev a mobilizace pozitivních sil a ideálů. Bylo to něco mimořádného a jedinečného. Něco, co se ve společnosti může přihodit opravdu jen ve spojitosti s revolučními změnami, tedy se změnami kvality života.

Kvalitám nového uspořádání jste věřila, zaslíbila jste se jim. Co Vás vlastně přivedlo k právu a proč jste se stala soudkyní?

Především to byl odkaz mých předků a jejich věrnost ideálům. Jako spouštěcí mechanismus pak zafungovalo období pražského jara, kdy jsem si sama začala klást otázky svobody, nesvobody, práva a bezpráví.

Považujete za podstatné, v jaké roli při ochraně spravedlnosti dnes stojíte?

V každé roli by mělo jít o službu spravedlnosti. Navíc vnímám cestu ke spravedlnosti a dosahování právního státu jako proces, který je pořád v pohybu.

Pokládáte svoji pozici za vrchol profesní dráhy? Přemýšlíte takto vůbec?

Nepřemýšlím, skutečně musím říct, že uvažování ve smyslu kariérních postupů je mi cizí.

Poslední rok se nesl ve znamení doznívajících sporů v souvislosti s poslaneckými imunitami

Jaký je Váš vztah k Brnu? Narodila jste se tu, zde jste studovala, žijete tady. Nepřemýšlela jste někdy o tom, že jihomoravskou metropoli opustíte?

Musím říct, že poslední dobou mě všechno táhne na Českomoravskou vrchovinu nebo do Jeseníků. Mám-li chvíli volného času, potřebuji být v daleko větší míře v kontaktu s přírodou.

A žít alespoň na chvíli bez kontaktu s ostatními lidmi?

(Smích) To by šlo těžko. Právě proto, že jsem vždy žila jednotlivými osudy účastníků řízení.

Dokážete na konci dne zavřít dveře a nechat ležet osudy účastníků v kanceláři, ve spisech?

To vůbec nejde, mnohdy Vás dokonce napadají řešení zrovna ve volných chvílích.

Je znát, že se Brno během posledního čtvrtstoletí stalo centrem soudní moci?

Myslím, že důležité na tom je navázání a návrat ke koncepci Brna jako města justice v duchu první republiky. Je to návrat k hodnotám, které byly ctěny v době vzniku Československa.

V čele Nejvyššího soudu stojíte již 13 let. Jak byste popsala poslední rok?

Nesl se ve znamení doznívajících sporů v souvislosti s poslaneckými imunitami. Se vším respektem k Nejvyššímu soudu musím říct, že k těmto rozhodnutím mám výhrady. Sama vycházím z názoru, že výhoda poslaneckých imunit by se měla odvíjet od zastupitelnosti nebo nezastupitelnosti jednání. Pokud jde o jednání zastupitelné, tj. takové, že se ho může dopustit každý občan, nevidím důvodu, proč by mělo podléhat poslanecké imunitě. A naopak, kde jde o jednání nezastupitelné, tj. takové, že se ho může dopustit pouze a jedině poslanec, pak na takové jednání by se poslanecká imunita měla vztahovat.

Netrpíte vnitřním konfliktem pramenícím z toho, že leckdy musíte zaujmout kritický postoj k rozhodování Ústavního soudu, jehož soudkyní jste sama byla?

Takto to nevnímám. Koneckonců z Ústavního soudu jsem přešla na Nejvyšší soud proto, aby došlo k urychlení prolínání těchto dvou světů, tj. k prolínání světa hodnotového nazírání na právo, jehož průkopníkem se stal tzv. první Ústavní soud, se světem Nejvyššího soudu, který stavěl na vázanosti zákonem. Soudci obecných soudů také skládají slib, že budou dodržovat zákon, zatímco slib ústavních soudců staví na přirozených právech.

Jak vnímáte českou justici? V jakém stavu se nachází soudcovská profese? Je soudcovský stav soudržný?

Projevem potřeby soudcovské soudržnosti je Soudcovská unie, což je zájmové sdružení. Já sama na sdružování soudců velký důraz nekladu. Osobně mám za to, že by nemělo jít ani tak o sdružování soudců, ale o posilování soudce ve službě zákonu a spravedlnosti, třeba i proti všem. Kdysi jsem řekla – a dosud to tak cítím –, že při veškerém respektu k právu soudců sdružovat se je sdružování vlastně organizování, přitom každá organizace má svého organizátora a organizované. A v tomto vidím napětí se soudcovskou nezávislostí. Zjednodušeně řečeno, kdo je organizovaný, není nezávislý. Pravdou je, že tento názor není všeobecně sdílen a zřejmě souvisí s tím, že jsem dlouhou dobu žila v komunistické justici, kde nezávislost byl vyprázdněný pojem.

Sledujete i aktuální snahy prezentované JUDr. Baxou o zřízení jakési alternativy k Soudcovské unii?

Hovoříme o výsledku jednání představitelů justice, která probíhají od roku 2010 a která mají za cíl realizovat jedinou skutečnou reformu soudnictví, totiž vznik Nejvyšší rady soudnictví ve smyslu orgánu samosprávného typu. V tomto směru

nejde o revoluční počín, ale o naplnění náleží Ústavního soudu již z roku 2002. Ústavní soud v nich konstatoval, že justice nemá svého reprezentanta na úrovni Ministerstva spravedlnosti a že na tahu je zákonodárce.

Vy to také považujete za handicap?

Jsem přesvědčená o tom, že soudní systém může dobře fungovat i bez vzniku Nejvyšší rady soudnictví. Dobrým příkladem je Německo. Na druhé straně patřím mezi ty, kteří respektují nálezy Ústavního soudu. A právní stát nemůže fungovat tak, že si jednotliví ústavní činitelé budou vybírat, která rozhodnutí Ústavního soudu budou respektovat a která nikoliv. To by mohlo skončit tak, že si každý bude osobovat právo rozhodnout se, zda bude respektovat rozhodnutí kompetentních orgánů, třeba i policisty na křižovatce.

Je česká justice dostatečně zralá na to, aby došlo k takové restrukturalizaci? Přispěje změna parametrů systému ke zkvalitnění výkonu spravedlnosti?

Samozřejmě můžeme mít pochybnosti, protože nejvyšší rady soudnictví v postkomunistických zemích nedokázaly působit přesvědčivě. Vzpomeňme např. Slovensko. Naopak Polsko ale hlásí dobré zkušenosti.

Moc výkonná je ze své povahy expanzivní

Na jaké úrovni je nezávislost soudního systému v Česku? Nakolik pevná je nyní hranice mezi mocí výkonnou a soudní?

Nezávislost soudnictví je adekvátní stavu společnosti a z expanzivní povahy moci výkonné plyne nutnost permanentního úsilí o nezávislost moci soudní. O definitivní „vykolíkování“ mezi mocí výkonnou a soudní nemůže být řeč.

To zní trochu skepticky. Narážíte na svůj spor s prezidentem Václavem Klausem, který započal v roce 2006? Odvolal Vás z funkce, proti čemuž jste podala ústavní stížnost. Pokud vím, Ústavní soud pak rozhodl, že Vaše odvolání bylo v rozporu s ústavou a zrušil příslušnou část zákona o soudech a soudcích. Jak tyto pře s odstupem času hodnotíte?

Byly to spory, které jsem vedla se špičkami tehdejší politické garnitury, ať už šlo o pana prezidenta Klause či pány ministry Němce, Pospíšila a Kalouska. Tyto spory jsem nevnímala osobně, ale jako výraz, kam až jsou politici schopni ve svém politikaření zajít.

Čelila jste také kárné žalobě podané ministerstvem spravedlnosti kvůli 40milionové pokutě, již Nejvyššímu soudu uložil finanční úřad kvůli pozdě odevzdaným závěrečným vyhodnocením stavebních investic, a jejímu údajnému zatajení před resortem. Po kolika letech dospěl kárný senát Vrchního soudu v Olomouci ke zprošťujícímu verdiktu?

Bylo to trochu jinak. Do dvou let Nejvyšší soud řízení zastavil.

Jaké jsou takové dva roky?

Těžké. Opravdu těžké. Protože musíte žít, ale také podávat pracovní výkon, což znamená, že jste pod permanentním tlakem sporů, kamkoliv se hnete a navíc musíte chodit po soudech, formulovat svoje návrhy, vyjádření. V mém životě to bylo extrémně těžké období. Také proto, že poté, co jsem podala první žalobu proti prezidentu republiky v souvislosti s mým odvoláním z funkce, mě porazilo auto, byla jsem těžce zraněna a již ani ne po půl roce od tohoto úrazu ke mně dorazily zvěsti, že budu odvolána, neboť dlouhodobě nevykonávám svou funkci. Nechtěla jsem se vzdát, proto jsem se – navzdory doporučením lékařů – nechala uschopnit, abych vlastně podstoupila ne jeden, ale řadu dalších soudních sporů.

Ani tehdy jste neměla pochybnosti o tom, zda skutečně sloužíte spravedlnosti, správné věci?

Opravdu jsem to chápala tak, že moje spory symbolizovaly vyhrocený střet mezi mocí výkonnou a soudní a že šlo o ovládnutí moci soudní mocí výkonnou.

Do jaké míry podle Vás může prezident ovlivňovat směřování justice či ústavního soudnictví?

Prezident republiky má obrovské kompetence. Ve své výlučné kompetenci má jmenování předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu. Také o tom byl navazující spor s panem prezidentem Klausem, který využil této své kompetence a dosadil na Nejvyšší soud dalšího, „svého“ místopředsedu. I v této situaci Ústavní soud rozhodl ve prospěch nezávislosti Nejvyššího soudu.

Životem mě provázela pan prof. JUDr. Vladimír Čermák

Neměla jste někdy chuť vzdát to, zanechat pŕetek a říct si: „Za to mi to nestojí. Raději půjdu do Jeseníků.“?

(Smích) Nevím, co jsem to za povahu, sama netuším, kde se ve mně ta neústupnost vzala. Byla jsem překvapením sama pro sebe. Ale lpěla jsem na tom, abych pravidelně jezdila do Jeseníků, chodila, běhala, jak mně to jen trochu šlo a tím vyrovnávala permanentní zátěž.

Lidé ale běžně vzdávají to, co si prve předsevzali, s poukazem na zabezpečení rodiny či hypotéku. Vy jste nemyslela na to, že máte v první řadě obstarat důležité rodinné záležitosti a že máte odpovědnost za někoho třetího?

Hm, tak tohle byla právě možná ta genetika. To byl můj otec, který také věděl, že jako rukojmí zůstává v protektorátu jeho maminka, otec, bratr a sestra, a přesto utekl do Anglie *(fotogra-*

fie otce v letecké uniformě na britské základně je pověšena na zdi kanceláře JUDr. Ivy Brožové na Nejvyšším soudu, kde rozhovor probíhá). To byl můj dědeček, který se vrátil z Buchenwaldu, kde byl v tzv. preventivní vazbě, a když se vrátil, neváhal a začal schovávat ruského partyzána také s vědomím, že nacisté mohou vystřílet celou rodinu. Navíc jsem měla to štěstí, že mě životem provázal pan prof. JUDr. Vladimír Čermák (1929 – 2004), významný soudce Ústavního soudu a bývalý soudce Krajského soudu v Brně, politolog a sociolog. Ten mě vybavil jednou důležitou větou, která vystihuje také základní problém současné společnosti: „Svět stojí na obětech.“ Chtějí-li lidé, aby pozitivní tendence a ideály přežily, musejí se obětovat. Bez obětí to nejde.

Jednu z citací pana profesora máte permanentně na očích.

Ano. Je všeobecně posilující a konejšivá: „Pocit reálného štěstí může tedy člověk získat jen v nepřetržitém životním úsilí, v němž se okamžiky radosti střídají s chvílemi bolesti a v němž vědomí životního naplnění kontrastuje se stavy prázdnoty a beznaděje. Člověku, jenž nepoznal bolest v mnohotvárnosti jejích forem a odstínů, zůstává odepřena i hlubinnost radosti.“ Koneckonců druhou žalobu proti prezidentu republiky Klausovi jsem také uvozovala citátem z knihy Otázky demokracie od pana profesora Čermáka.

Mluvíte o kompetenční žalobě k Ústavnímu soudu, která se týkala počtu místopředsedů Nejvyššího soudu a které Ústavní soud v září 2007 vyhověl?

Ano, začínala slovy: „Navrhovatelka v širších souvislostech připomíná: ‚Všechno právo ve světě bylo vybojováno na těch, kteří se mu vzpírali, právo národa a jednotlivce předpokládá nepřetržitou pohotovost. Právo není pouhým pojmem, ale živou silou, nepřetržitou prací celého národa. Všechny vymoženosti, jež historie práva může znamenat – zrušení otroctví a nastolení dosažení nejrůznějších svobod – byly vydobyté bojem trvajícím i celá staletí. Nikoliv pouhý obyčej, ale obětí vytváří nejpevnější pouto, neboť je splněním příkazu mravního sebezachování – ale je současně povinností i vůči celku. Hájí-li jednatel své právo, hájí tím platnost práva vůbec. Odpovědnost nemají pouze ti, kteří zákon přestupují, ale i ti, kteří neměli odvahu je uhájit.“¹

Pokud jde o důvěryhodnost stavu, musíme začít u jednotlivců

Jaký je Váš názor na vznik profese soudního exekutora v České republice?

Soudní exekutor má dvojjedinou roli, na jedné straně je podnikatelem, na druhé straně mu stát svěřuje samotné finále, vlastní realizaci mnohdy složitě a dlouho nalézaného práva. Tato dvojjediná podoba může přinášet komplikace a společnost se s tím bude muset vyrovnávat. Vše je ale o jednotlivcích.

Podstatné přitom zůstává, aby převládala úcta k právu, kterou nelze pokládat za slabost, ale nezbytný atribut profesionálního výkonu.

Reflektujete změnu v exekutorském stavu?

V tuto chvíli je ve stavu soudních exekutorů opravdu patrná snaha o zlepšení kvality, ve smyslu zvýšení důvěryhodnosti stavu. Pokud jde o důvěryhodnost stavu jako takového, musíme začít u jednotlivců. Je třeba, aby se z každého exekutora uvolnila potřeba vyšší kvality ve smyslu úcty k právu. Problém je, že něco takového se nedá nařídit. Společnost může pouze vytvářet tlak na zkvalitnění činnosti exekutorů.

Nejvyšší soud se v uplynulém roce zabýval mimo jiné institutem společného jmění manželů. Je podle Vás srozumitelný veřejnosti?

Je pravda, že se teď objevily myšlenky, podle nichž by tento institut snad ani nemusel být v právním řádu ukotven. Domnívám se však, že u nás má tak silnou tradici, že bychom ho těžko vykořeňovali z právního vědomí společnosti.

Máte za to, že občanský soud řád, potažmo exekuční řád, potřebují novelizovat?

O potřebě novelizovat procesní předpisy se hovoří a důvodně se v tomto směru volá po jejich zjednodušení. Jde totiž o to, že procesní předpisy jsou tu pro občany, nikoliv pro právníky, soudce, advokáty, notáře či soudní exekutory. Procesní pravidla nemohou být světem sám pro sebe, tedy samoúčelná, ale naopak musí vytvářet rámeček, ve kterém existuje prostor pro ochranu hmotných práv.

Končí rok 2014. Jaké jsou Vaše plány pro rok příští?

Pokud jde o bilancování, byl to rok naplněný snahou udržet směřování Nejvyššího soudu, v souladu s rozhodováním Ústavního soudu. Pro příští rok jsme všichni plni očekávání, kam povedou jednání o Nejvyšší radě soudnictví. To bude zcela jistě hlavní téma příštího roku.

A Vaše osobní záměry?

V tomto směru jsem tak trochu člověk, který reaguje na výzvy. Opravdu se snažím být věrná cestě, kterou jsem si v životě zvolila (*dlouhá pauza*). Pro mě je to ale těžká otázka... Možná, že to řeknu úplně jinak. Budu se snažit, aby všechna moje rozhodnutí v příštím roce byla podle mého nejlepšího vědomí a svědomí.

To je, myslím, dobrá tečka za tímto zajímavým rozhovorem. Děkuji za něj a přeji Vám požehnané Vánoce a vydařený nový rok.

¹ V. ČERMÁK: Otázka demokracie, díl 4, Hodnoty, normy a instituce. 1. vydání. s. 218-219.

DRAŽBA NA NÁVRH SOUDNÍHO KOMISAŘE

Mgr. David Hozman

exekutorský kandidát
Exekutorského úřadu Praha 4
soudní exekutorky JUDr. Jany Tvrdkové

Místo úvodu

Soudní exekutoři jsou právníkou profesí zabývající se zpeněžováním majetku ve vlastnictví třetích osob. Pokud je tento majetek vlastnictvím dlužníka – tedy osoby povinné z exekučního titulu –, děje se tak v rámci exekuční činnosti, jejímž cílem je uspokojení kvalifikovaným způsobem přiznané pohledávky věřitele. Exekuční řád (zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti) umožňuje využít těchto odborných znalostí soudního exekutora i v rámci zpeněžování majetku osob v odlišném právním postavení. Tato (v dikci exekučního řádu) další činnost soudního exekutora je založena na návrhu vlastníka zpeněžovaného majetku či na návrhu osoby oprávněné disponovat se zpeněžovaným majetkem.

Takové postavení přiznává zákon o zvláštních řízeních soudních (zákon č. 292/2013 Sb.) soudnímu komisaři, pokud byla v rámci řízení o pozůstalosti nařízena její likvidace. Již na tomto místě se sluší připomenout, že zpeněžení majetku patřícího do likvidační podstaty prodejem v dražbě prováděné soudním exekutorem lze uskutečnit jen na základě předchozího souhlasu soudu (ustanovení § 100 odst. 2 písm. d) ve spojení s ustanovením § 231 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních). Soud v tomto svém opatření zejména posvědí zvolený způsob zpeněžení majetku, výslovně uvede i cenu, za kterou bude majetek zpeněžován, a případně další podmínky jeho zpeněžení. Shodný postup je vyžadován i v případě, že správu předlužené pozůstalosti vykonává likvidační správce.

Přestože provedení dražby na návrh soudního komisaře nevyvolává tolik výkladových nejasností jako provedení dražby k návrhu insolvenčního správce,¹ je vhodné upozornit na následující úskalí zpeněžování majetku náležejícího do likvidační podstaty soudním exekutorem, která byla pro větší přehlednost rozdělena do následujících částí:

¹ K tomu blíže: TVRDKOVÁ, J., HOZMAN, D. Dražba na návrh insolvenčního správce. Sborník z Diskusního fóra, 2. 12. 2013. Praha: Exekutorská komora České republiky, 2013.

Smlouva o provedení dražby

V exekučním řádu nalezneme zákonný rámec pro tuto další činnost soudního exekutora v jediném ustanovení. Předmětné ustanovení (§ 76 odst. 2 exekučního řádu) předkládá následující východiska: předmětem dražby má být movitá nebo nemovitá věc,² dražbu lze provést na základě návrhu osoby oprávněné s věcí disponovat a konečně při realizaci dražby se přiměřeně postupuje podle exekučního řádu.

Uvedené ustanovení exekučního řádu doplňuje³ ustanovení § 232 odst. 1 písm. d) zákona o zvláštních řízeních soudních, dle jehož doslovného znění lze majetek patřící do likvidační podstaty zpeněžit prodejem v dražbě provedené soudním exekutorem podle jiného právního předpisu. Že je tímto jiným právním předpisem právě exekuční řád by nemělo vzbuzovat pochybnosti⁴ (subsidiární použití občanského soudního řádu – zákon č. 99/1963 Sb. – nemá smysl zdůrazňovat).

Otázkou však zůstává, jakou podobu má mít návrh na provedení dražby (tedy měl by splňovat minimálně obecné náležitosti podání a dále vymezení předmětu dražby) a jakým způsobem reagovat na návrh učiněný vůči soudnímu exekutorovi. Odborná literatura se uvedenému tématu nevěnuje či jej jako nepodstatný přehlíží. Například Komentář k exekučnímu řádu uvádí, že ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu upravuje „... činnost dražební, kterou vykonává (soudní exekutor) na základě písemné smlouvy s objednatelem dražby.“⁵ Odborný článek nazvaný „Jak skutečně zpeněžit majetek při likvidaci dědictví?“⁶ od spoluautora citovaného komentáře uvedené neobsahuje, pouze se spokojí s tím, že se soudní komisař písemně dohodne se soudním exekutorem na výši nákladů. Též se sluší dodat, že dosavadní praxe, respektive ustanovení § 74 odst. 3 exekučního řádu ve znění účinném do dne 31. 12. 2012,⁷ nutně směřovala k negociačnímu jednání a uzavření písemné smlouvy o provedení dražby.

Lze tak uzavřít, že pokud jsou určeny podmínky dražby dostatečně určitě v souhlasu soudu⁸ dle ustanovení § 231 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních, je podán určitý, srozumitelný a úplný návrh na provedení dražby a odměna za provedení dražby je kategoricky určena prováděcím předpisem, není uzavření smlouvy současnou právní úpravou kategoricky požadováno.

Uzavření smlouvy o provedení dražby má pak smysl vždy, když nejsou v návrhu na provedení dražby zodpovězena všechna

pravidla pro provedení dražby, která se následně zčásti promítnou do textu samotné dražební vyhlášky. V úvahu tak přichází ujednání o konkretizaci součástí a příslušenství dražebního majetku (neboť to pak sdílí osud draženého majetku a mělo by být uvedeno v listině osvědčující přechod vlastnictví, zejména v usnesení o příklepu), o stanovení výše nejnižšího podání a určení minimálního příhozu, o popisu závad vězoucích na draženém majetku, o způsobu provedení dražby, o možnosti doplacení nejvyššího podání úvěrem, dále o tom, zda byl zpeněžovaný majetek součástí obchodního majetku zůstavitele, tedy zda cena dosažená v dražbě bude včetně daně z přidané hodnoty, a o pravidlech pro nakládání s výtěžkem dražby. V tomto případě pak samotný text smlouvy činí nepochybným i subsidiární použití vybraných procesních pravidel.

Výkladové potíže dosud nezpůsobovala možnost zpětvzetí návrhu na provedení dražby. Jak dosavadní praktické zkušenosti, tak odborné texty připouštějí tuto možnost, nejspíše však do okamžiku udělení příklepu. Uvedená skutečnost vyplývá jak ze zákazu uvedení v předešlý stav, který je všeobecně platný pro exekuční řízení, tak z novelizovaného ustanovení § 337h odst. 3 občanského soudního řádu.

Předmět dražby

Předmětem dražby má být dle výše citovaného ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu movitá nebo nemovitá věc. Zákon o zvláštních řízeních soudních však konzistentně používá vymezení širší⁹ a umožňuje – ustanovení § 232 odst. 1 písm. d) zákona o zvláštních řízeních soudních – v dražbě prováděné soudním exekutorem zpeněžit výslovně majetek patřící do likvidační podstaty. Uvedený rozpor v gramatickém výkladu citovaných ustanovení nabízí několik řešení: Exekuční řád možno považovat za právní předpis speciální ve vztahu k zákonu o zvláštních řízeních soudních („blíže“ vymezuje jen jeden ze způsobů zpeněžení majetku) a lze se přiklonit k užšímu vymezení předmětu dražby, anebo použít kolizní pravidlo *lex posterior derogat (legi) priori* ve prospěch širšího vymezení provedeného zákonem o zvláštních řízeních soudních, který se stal součástí českého právního řádu o více než desetiletí později.

Uvedené argumenty je nakonec možné obohatit o teologický výklad, přičemž důraz při výkladu citovaného ustanovení by nebyl kladen na předmět zpeněžení, ale zejména na způsob zpeněžení. Rozhodující by se tak nestala samotná podsta-

² Uvedené problematice je věnována další část příspěvku.

³ Pomineme-li ustanovení § 199 zákona o zvláštních řízeních soudních zakládající dispoziční oprávnění soudního komisaře k majetku likvidační podstaty.

⁴ Absence legislativní poznámky pod čarou je dána koncepcí rekodifikace soukromého práva (například Obecná část Důvodové zprávy k novému občanskému zákoníku). Předchozí právní úprava obsažená v ustanovení § 175u odst. 1 občanského soudního řádu v legislativní poznámce pod čarou výslovně odkazovala na ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu.

⁵ KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 475.

⁶ KASÍKOVÁ, M. Jak skutečně zpeněžit majetek při likvidaci dědictví?. Ad Notam. 5/2011. Praha: Notářská komora České republiky, 2011, s. 13. MK ČR E 7049; článek byl publikován před přijetím ustanovení § 19a vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora.

⁷ Text tohoto ustanovení zněl: „O další činnosti musí exekutor a žadatel sepsat písemnou smlouvu.“

⁸ Tento souhlas soudu musí být přílohou návrhu na provedení dražby, neboť právě jím je dokládáno oprávnění nakládat s předmětem dražby.

⁹ Například ustanovení § 212 odst. 1 písm. a) zákona o zvláštních řízeních soudních.

ta předmětu dražby, ale způsob – dražební prodej –, kterým je tradičně zpeněžován majetek soudním exekutorem. Pak by bylo možné připustit, že předmětem dražby prováděné soudním exekutorem v rámci likvidace pozůstalosti může být družstevní podíl či jiná majetková práva, která lze neefektivněji kapitalizovat v rámci dražby (například leasingová práva). Uvedenou možnost připouští i autoři posledního vydání Komentáře k exekučnímu řádu,¹⁰ dle něhož se „... ke zpeněžení tedy využijí všechny způsoby výkonu rozhodnutí, které umožňují dražbu“, či (na jiném místě) dle něhož „... bude soudní exekutor postupovat podle ustanovení občanského soudního řádu upravujících výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí, nemovitých věcí, pohledávek, jiným majetkových práv a podniku, kde je prostředkem zpeněžení majetku dražba.“ Explicitně se k uvedenému výkladu přiklání ustanovení § 235 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních, které požaduje pro zpeněžení majetku soudním exekutorem v dražbě ocenění obchodního závodu znaleckým posudkem.

Pochybnosti nevzbuzuje, že tento předmět dražby musí být zahrnut do seznamu majetku, který tvoří likvidační podstatu, a tato skutečnost nesmí být učiněna předmětem řádně a včas zahájeného incidenčního sporu (ustanovení § 224 zákona o zvláštních řízeních soudních). Z uvedeného je pak zřejmé, že při dražbě prováděné na návrh soudního komisaře nelze uplatnit ustanovení § 68 exekučního řádu, respektive § 336i odst. 1 a 338v občanského soudního řádu. Soudní exekutor tedy ani v dražební vyhlášce nepoučuje o možnosti uplatnit právo, které nepřipouští provedení dražby, a pokud by snad bylo uplatněno, soudní exekutor by k takovému podání nepřihlížel.

Poměrně kazuistická úprava zákona o zvláštních řízeních soudních dává jasné vodítko, jak zjistit hodnotu předmětu dražby. Určení ceny pozůstalostního majetku je jedním z předpokladů pro prohlášení likvidace dědictví (ustanovení § 180 ve spojení s ustanovením § 195 odst. 1 písm. c) zákona o zvláštních řízeních soudních); výslovně je požadováno, aby takto určená cena byla cenou obvyklou. Při jejím zjištění má soudní komisař vycházet ze společného prohlášení dědiců, z ocenění správce pozůstalosti či (v odůvodněných případech) z výsledků znaleckého zkoumání. K němu je však třeba přistoupit vždy, pokud má být soudním exekutorem provedena dražba nemovité věci, obchodního závodu, pobočky obchodní-

ho závodu nebo movité věci prohlášené za kulturní památku. Součinnost soudního komisaře a soudního exekutora při ocenění majetku je tak možná jen při ocenění movitých věcí, které nejsou prohlášené za kulturní památku. Zde je pak možné, aby cena předmětu dražby byla stanovena s ohledem na dosažené výtěžky v předchozích dražbách obdobných movitých věcí provedených soudním exekutorem v rámci jeho exekuční a další činnosti. Pro úplnost zbývá jen konstatovat, že úprava zákona o zvláštních řízeních soudních je v souladu s úpravou občanského soudního řádu, který se – jak bylo uvedeno shora – uplatní pro provedení dražby soudním exekutorem subsidiárně.

Závady vážnoucí na draženém majetku

Subsidiární použití občanského soudního řádu zmíněné v předchozí části příspěvku evokuje otázku, zda v případě provedení dražby nemovité věci (a pokud to připustíme, tak i družstevního podílu nebo obchodního závodu) ve smyslu ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu má být přiměřeně použito ustanovení § 336a občanského soudního řádu, tedy zda má být vydáno usnesení o ceně. Jak již bylo uvedeno výše, ocenění věci zahrnutých do majetkové podstaty spadá do gesce soudního komisaře. Tím odpadá hlavní význam usnesení o ceně, které je mu přikládáno v exekučním řízení, a to tlumočit účastníkům řízení obvyklou cenu exekučně postižené nemovité věci. Dalším smyslem tohoto rozhodnutí je sdělení účastníkům řízení, které závady na nemovité věci vážnou – nikoliv však přihlášeným věřitelům či zájemcům o dražbu z řad veřejnosti; těmto osobám je toto tlumočeno až v samotném textu dražební vyhlášky (usnesení o ceně jim nakonec ani v exekučním řízení není doručováno).

Novelizované znění občanského soudního řádu umožňuje v usnesení o ceně rozhodnout o zániku nájemních práv a práv odpovídajících věcnému břemeni; předmětné ustanovení (§ 336a odst. 2 občanského soudního řádu) by však nemělo být pro provedení dražby na návrh soudního komisaře subsidiárně aplikovatelné. Sama konstrukce tohoto ustanovení předpokládá zánik práva zatěžujícího nemovité věci jen ve vztahu k danému exekučnímu řízení. Účinky předmětného rozhodnutí dopadají na právní postavení dotčených subjektů až na zákla-

¹⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 477.

dě zpeněžení nemovité věci (dle ustanovení § 336l odst. 5 věta poslední občanského soudního řádu je až po právní moci usnesení o příklepu oznamován zánik závad váznoucích na vydražené nemovité věci). Pokud by exekuční dražba nebyla úspěšně provedena, shodně jako účinky exekučních příkazů zaniknou, i účinky vydaného usnesení o ceně v podobě zrušení závad váznoucích na exekučně postižené nemovité věci.

Otázka existence závad na draženém majetku je věcí zjišťování aktiv a pasiv dědictví. V rámci tvorby seznamu majetku, který tvoří likvidační podstatu, by mělo být na jisto postaveno, zda na majetku likvidační podstaty vázne nájemní či pachtovní právo, právo odpovídající věcnému břemeni anebo výměnek. Tato známá práva třetích osob pak standardně představují závady, které provedením dražby nezanikají (ustanovení § 236 odst. 3 zákona o zvláštních řízeních soudních, shodně pak 336a odst. 1 písm. d) občanského soudního řádu), a tedy nadále zatěžují nového vlastníka vydraženého majetku. Uvedená skutečnost je pak zohledněna i ve zjištěné obvyklé ceně majetku. Pokud by nemovité věci zatěžovala závada, která nemá ekonomického opodstatnění a zároveň by podstatně omezovala možnost prodat nemovité věci v dražbě,¹¹ lze konstruovat, že k zániku takového práva může dojít jen na základě rozhodnutí soudu v nalézacím řízení. Kategorickou úpravu takového incidenčního sporu bohužel v zákoně o zvláštních řízeních soudních nenajdeme (na rozdíl od právní úpravy postupu při soupisu sporného majetku).

Z učiněných přihlášek pohledávek (a v případě dražby nemovitých věcí též z veřejného seznamu) musí být zřejmé, zda je uplatněná pohledávka zajištěna zástavním právem anebo jiným zajišťovacím instrumentem na majetku likvidační podstaty. Na rozdíl od závad zmíněných v předchozím odstavci tyto závady realizací dražby standardně zanikají.¹² V případě provedení dražby na návrh soudního komisaře je soudní exekutor osobou, která vyhotoví a případně příslušným provozovatelům veřejných seznamů doručí vyrozumění o zániku závad na vydraženém majetku. Uvedené řešení, které zánik závad váže na zpeněžení majetku zajišťujícího uspokojení přihlášené pohledávky, představuje ekonomicky vhodnější alternativu, která otevírá vydražiteli možnost poměrně v krátké době investovat do vydraženého majetku (a tedy zvyšuje prodejnost daného majetku) a která je jistě vhodnější než úprava předchozí, podle níž zanikalo zajištění přihlášených pohledá-

vek (přesněji docházelo k zániku neuspokojených pohledávek a jejich zajištění – což je formulace pro publikování zániku závad hůře uchopitelná) pravomocným skončením likvidace, tedy v časovém horizontu nepoměrně delším.

Výklad týkající se závad váznoucích na draženém majetku zbývá uzavřít připomenutím režimu předkupních práv a výhrady zpětné koupě. Tyto závady – shodně jako zajištění pasiv pozůstalosti – zanikají provedením dražby, pokud se nejedná o předkupní právo mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby (promítnutí superficiální zásady) a zákonného předkupního práva. Pro tyto závady lze zákonné ustanovení naléznout pouze v občanském soudním řádu (§ 336l odst. 5 písm. b), jehož subsidiárnímu uplatnění v tomto případě nic nebrání.

Je tedy možné uzavřít, že význam usnesení o ceně je v případě dražby prováděné dle ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu potlačen, když hodnota majetku tvořícího likvidační podstatu je tlumočena v rámci řízení o pozůstalosti. Právní režim závad váznoucích na draženém majetku je poměrně uceleně upraven v zákoně o zvláštních řízeních soudních, a tudíž subsidiární použití občanského soudního řádu v rozsahu stanovení ceny, publikace vad váznoucích na dražené věci a případně rozhodování o zániku extenzivních závad je vyloučeno.¹³

Výtěžek dražby

Na tomto místě se sluší připomenout, že dražbu lze provést standardním způsobem, nebo elektronicky. Specifikum provedení dražby na návrh soudního komisaře též spočívá v tom, že nelze připustit podávání přihlášek do dražby, neboť uspokojení věřitelů zůstavitele je vázáno na řádné a včasné uplatnění pohledávky přihláškou do likvidace dědictví (pokud není možné uplatnit přihlášky pohledávek do samotné dražby, soudní exekutor pochopitelně nevydává ani oznámení o přihlášených pohledávkách). S ohledem na nastíněné specifikum provedení dražby na návrh soudního komisaře musí být též vyloučena i možnost aplikace ustanovení § 336l odst. 3 občanského soudního řádu, tedy nelze připustit osvobození vydražitele od povinnosti zaplatit celé nejvyšší podání.¹⁴

¹¹ Pro srovnání ustanovení § 336a odst. 2 občanského soudního řádu je koncipováno na kumulativním naplnění následujících podmínek: nájemné či pachtovné, případně poměrná část výnosu z nemovité věci, je zcela nepřiměřená nájemnému nebo pachtovnému, případně poměrné části výnosu z nemovité věci, v místě a čase obvyklé nebo je-li věcné břemeno či výměnek zcela nepřiměřený výhodě oprávněného a současně toto právo výrazně omezuje možnost prodat nemovitou věc v dražbě (v praxi se lze setkat například z věcnými břemeny zřízenými ve prospěch právnických osob – poskytovatelů úvěrů, kteří se tímto způsobem snaží posílit své právní postavení věřitele ze závazkového vztahu).

¹² Dle výslovného znění ustanovení § 236 odst. 3 zákona o zvláštních řízeních soudních nabude vydražitel současně práva a povinnosti s majetkem spojené a závady váznoucí na věci s výjimkou zajištění pasiv pozůstalosti a zajištění dluhu třetích osob.

¹³ Opačný názor byl prezentován v časopisu Ad Notam: KASÍKOVÁ, M. Jak skutečně zpeněžit majetek při likvidaci dědictví?. Ad Notam. 5/2011. Praha: Notářská komora České republiky, 2011, s. 14. MK ČR E 7049.

¹⁴ Obdobná možnost je vyloučena i v rámci zpeněžení majetku likvidační podstaty věřitelem (ustanovení § 234 zákona o zvláštních řízeních soudních).

Soudnímu exekutorovi nic nebrání připustit doplacení nejvyššího podání úvěrem se zřízením zástavního práva na vydražených nemovitých věcech za splnění podmínek ustanovení § 336l odst. 4 občanského soudního řádu. V případě provedení dražby na návrh soudního komisaře nevystává problematika zápovědí v nakládání s majetkovou podstatou jako v případě insolvenčního řízení¹⁵ a tomuto postupu nasvědčuje i okamžik zániku závad označených výše ke dni zpeněžení majetku zajišťujícího uspokojení přihlášené pohledávky. Lze však doporučit, jak bylo uvedeno výše, uvedenou možnost vtělit do smlouvy o provedení dražby, neboť připuštění této možnosti zpravidla prodlužuje dokončení řízení o čtvrt kalendářního roku.

Pokud v případě prodeje nemovité věci nabylo usnesení o příklepu právní moci a vydražitel či předražitel¹⁶ nejvyšší podání skutečně zaplatil (druhá podmínka platí pro všechny majetek zpeněžený k návrhu soudního komisaře), vyvstává v případě prodeje nemovité věci (či obchodního závodu) poslední otázka, zda přichází v úvahu vydat formalizované rozhodnutí anebo zda výpočet odměny a náhradu nákladů tlumočit navrhovateli jiným způsobem. O tom, jak naložit s výtěžkem dražby náležejícím do likvidační podstaty, sporu není, neboť ustanovení § 18 odst. 2 vyhlášky č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, jej příkazuje vyplatit navrhovateli. Výplata se provede na bankovní účet, který k tomuto účelu určil soud (tento bankovní účet by měl být uveden v návrhu na provedení dražby nebo ve smlouvě o provedení dražby).

Po novele občanského soudního řádu provedené zákonem č. 396/2012 Sb. již není třeba nařizovat rozvrhové jednání a v případě dražby prováděné na návrh soudního komisaře, kdy již při samotném zpeněžení majetku náležejícího do likvidační podstaty není prostoru pro zkoumání přihlášených pohledávek věřitelů, je vyloučena možnost osob uvedených v ustanovení § 336q odst. 1 občanského soudního řádu požádat o nařízení rozvrhového jednání. Rozvrh výtěžku mezi přihlášené věřitele samozřejmě provádí soudní komisař postupem dle ustanovení § 269 a násl. zákona o zvláštních řízeních soudních. Uvedené lze tedy uzavřít, že není možné subsidiárně aplikovat ustanovení § 337g odst. 1 občanského soudního řádu – tedy není možné ve výroku rozhodnutí vydaného soudním exekutorem stanovit, jakým způsobem se mezi věřitele přihlášené do likvidace pozůstalosti rozděluje dosažený výtěžek dražby.

¹⁵ Viz TVRDKOVÁ, J., HOZMAN, D. Dražba na návrh insolvenčního správce. Sborník z Diskusního fóra, 2. 12. 2013. Praha: Exekutorská komora České republiky, 2013.

¹⁶ Není žádného důvodu (zákonného či ekonomického), aby nebylo subsidiárně uplatněno v případě prodeje nemovité věci ustanovení § 336ja občanského soudního řádu.

Pro kategorické vyloučení subsidiarity občanského soudního řádu v rozsahu určení výše nákladů za provedení dražby však důvodu není. V tomto rozsahu soudní exekutor nerozhoduje o právech třetích osob – věřitelů (tedy tímto rozhodnutím nemohou být dotčena práva věřitelů, o nichž se bude rozhodovat v rámci rozvrhu prováděného soudním komisařem), ale do jisté míry konstatuje výši odměny soudního exekutora za provedení dražby a přiznané náhrady hotových výdajů, které jsou, jak bude uvedeno níže, kategoricky určeny prováděcím předpisem.

Otázka vydání či nevydání usnesení, kterým budou stanoveny náhrady za provedení dražby, je nerozlučně spojena s okamžikem úhrady odměny soudního exekutora a náhrady hotových výdajů. Teoreticky přicházejí v úvahu opět dvě alternativy, a to jednak výplata celého dosaženého výtěžku dražby na bankovní účet určený soudem s následným uplatněním těchto výdajů v rámci rozvrhu prováděného soudním komisařem,¹⁷ jednak započtení odměny soudního exekutora a náhrady hotových výdajů na dosažený výtěžek dražby.¹⁸ Pokud se rozhodneme přiklonit ke druhé alternativě, je na místě vydat formalizované rozhodnutí, kterým budou tyto výdaje autoritativně potvrzeny. Zbývá však předložit argumenty, proč se přiklonit ke druhé ze zmíněných alternativ.

Předně je to dáno způsobem vyčíslení odměny soudního exekutora a náhrady hotových výdajů, které jsou závazně stanoveny prováděcím předpisem jak pro soudního exekutora, tak pro soudního komisaře. Pokud zákon o zvláštních řízeních soudních požaduje výplatu prostředků na bankovní účet určený soudem, explicitně tak stanoví ve svém konkrétním ustanovení (například v ustanovení § 151 pro případ plnění na pohledávky zůstavitele, v ustanovení § 227 hovořícím o správě majetku likvidační podstaty či v ustanovení § 234 pro případ zpeněžení majetku likvidační podstaty věřitelem). V případě dražby prováděné soudním exekutorem takové kategorické ustanovení v zákoně o zvláštních řízeních soudních nenalezneme, ba naopak (i když nikoliv výslovně ve vztahu k tomuto způsobu zpeněžení majetku) hovoří zákon v případě uspokojení zajištěných pohledávek o čistém výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty. První varianta způsobu úhrady výdajů by ve svém důsledku mohla být ekonomicky nevýhodná i pro soudního komisaře,¹⁹ neboť za této situace se jako opodstatněné jeví požadovat zálohu na odměnu soudního exekutora a náhradu hotových výdajů.

¹⁷ Příkladem z odborné literatury může být: RYŠÁNEK, Z. Změna postavení notáře jako soudního komisaře v řízení o dědictví po 1. 7. 2009 a jeho možná spolupráce se soudním exekutorem. Příspěvek z Diskusního fóra Exekutorské komory, 19. 11. 2009. Třešť (zdroj http://www.nkcr.cz/doc/main/Disk_prisp_exe_k_19112009.pdf).

¹⁸ Opačný názor byl publikován v již citovaném odborném článku: KASÍKOVÁ, M. Jak skutečně zpeněžit majetek při likvidaci dědictví?. Ad Notam. 5/2011. Praha: Notářská komora České republiky, 2011, s. 18. MK ČR E 7049. Obě možnosti realizace nákladů za provedení dražby připouští: SVOBODA, J. K postupu soudního komisaře při likvidaci dědictví prodejem ve veřejné dražbě. Ad Notam. 2/2011. Praha: Notářská komora České republiky, 2011, s. 19. MK ČR E 7049.

Samotná otázka odměny exekutora v případě provedení dražby na návrh soudního komisaře je vyřešena prováděcím předpisem – konkrétně v ustanovení § 23 vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora. Dle něho za zpeněžení jednotlivých věcí, práv a jiných majetkových hodnot (zde připomeňme, že ani prováděcí vyhláška opět nehovoří jen o movitých a nemovitých věcech) ze zůstavitelova majetku v dražbě náleží soudnímu exekutorovi odměna ve výši 5 % z výtěžku dražby, nejméně však 1 000 Kč a nejvýše 1 milion Kč zvýšených o 1 % z výtěžku dražby přesahující 10 milionů Kč. Je-li v rámci pověření podle odstavce 1 provedeno více dražeb, základ pro výpočet odměny činí součet všech výtěžků. Náhrada hotových výdajů a náhrada za doručování písemností je upravena identicky jako v případě provádění exekuce.

Závěr

Cílem tohoto příspěvku bylo popsat zákonnou úpravu dražebního prodeje majetku zůstavitele, který tvoří likvidační podstatu, soudním exekutorem. Byť byly v příspěvku nastíněny možné odlišné výklady vybraných procesních postupů, tyto nemají podstatného vlivu na samotnou realizaci dražby a lze je překonat pomocí standardních výkladových prostředků.

Výhodou této volby zpeněžení majetku je využití odborných znalostí a postupů soudního exekutora, které uplatňuje při výkonu své standardní – tedy exekuční – činnosti. Do popředí vystupují o to více, když soudní exekutor dříve vedl exekuční řízení na majetek zůstavitele a se stavem jeho majetku je seznámen či již učinil kroky směřující k prodeji tohoto majetku – zejména prodej tohoto majetku v minulosti prezentoval a identifikoval při své činnosti okruh potencionálních zájemců o nabytí majetku v dražbě. Tato skutečnost pak může vést k dosažení odpovídajícího výsledku dražby a bezesporu i k urychlení celého procesu zpeněžení.

Nesporným kladem může být i skutečnost, že veškerá rozhodnutí činěná soudním exekutorem při prodeji majetku mají povahu aktů aplikace práva. Vydražitel (případně předražitel) dle Komentáře exekučního řádu „... nabývá vlastnictví rozhodnutím orgánu veřejné moci“.²⁰ Uvedené vede i ke snížení náhrady nákladů za provedení dražby nemovité věci, neboť řízení o vkladu práva do katastru nemovitostí na základě pří-

klepu nepodléhá poplatkové povinnosti. Zpochybnit postup soudního exekutora při dražebním prodeji je pak možné jedi- cestou opravného prostředku, který v případě prodeje nemovité věci nebo obchodního závodu přichází v úvahu jen v podobě odvolání proti usnesení o příklepu v zákonné odvolací lhůtě. Tedy v době vyplacení nejvyššího podání již nemůže dojít ke zpochybnění výsledků zpeněžení, jako je tomu například u dobrovolné dražby prováděné dle zákona o veřejných dražbách (zákon č. 26/2000 Sb.).²¹

Seznam literatury:

KASÍKOVÁ, M. *Jak skutečně zpeněžit majetek při likvidaci dědictví?. Ad Notam. 5/2011. Praha: Notářská komora České republiky, 2011, MK ČR E 7049.*

SVOBODA, J. *K postupu soudního komisaře při likvidaci dědictví prodejem ve veřejné dražbě. Ad Notam. 2/2011. Praha: Notářská komora České republiky, 2011, MK ČR E 7049.*

TVRDKOVÁ, J., HOZMAN, D. *Dražba na návrh insolvenčního správce. Sborník z Diskusního fóra, 2. 12. 2013. Praha: Exekutorská komora České republiky, 2013.*

RYŠÁNEK, Z. *Změna postavení notáře jako soudního komisaře v řízení o dědictví po 1. 7. 2009 a jeho možná spolupráce se soudním exekutorem. Příspěvek z Diskusního fóra Exekutorské komory, 19. 11. 2009. Třešť (zdroj http://www.nkcr.cz/doc/main/Disk_prisp_exek_19112009.pdf).*

KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář. 3 vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-476-6.*

Právní předpisy:

zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách

vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora

vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví

vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti

¹⁹ Nevhodnost takové volby pro soudního exekutora je naprosto zřejmá, neboť jak k vyplacení odměny za provedení dražby, tak k refundaci vynaložených hotových výdajů dochází v odstu- pu několika kalendářních měsíců či dokonce v horizontu roku.

²⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář. 3 vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 477.*

²¹ Dle ustanovení § 24 odst. 3 zákona o veřejných dražbách je opravným prostředkem proti dobrovolné dražbě žaloba na určení neplatnosti dražby, kterou lze podat do 3 kalendářních měsíců ode dne konání dražby.

DOPAD ŘÍZENÍ O POZŮSTALOSTI DO EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

JUDr. Milan Makarius

soudní exekutor
Exekutorského úřadu Praha-západ

Změny v soukromém právu, které nastaly s účinností nového občanského zákoníku, se dotkly v podstatě všech jeho oblastí. Dědické právo nezůstalo výjimkou a v souvislosti se změnou hmotněprávní úpravy došlo i k zásadní změně v oblasti práva procesního, a to přijetím zákona číslo 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. z. ř. s.“), obsahujícího zcela novou úpravu pozůstalostního řízení. Uvedené změny mají svůj dopad i do řízení exekučního, přičemž odborná literatura se tomuto tématu téměř nevěnuje. Dosavadní judikatura je s ohledem na rozsáhlost změn použitelná pouze v omezené míře a nová se doposud nevytvořila.

Úmrtí osoby je právní skutečnost, která má svůj dopad jak do práva hmotného, tak práva procesního. Smrtí člověk ztrácí právní osobnost (§ 23 NOZ), což v rovině procesního práva vede ke ztrátě způsobilosti být účastníkem řízení, která se od právní osobnosti odvíjí (§ 19 o. s. ř.). Smrtí však zpravidla právní vztahy zemřelého nezanikají, ale práva a povinnosti zemřelého přechází děděním na jeho právní nástupce. Pouze výjimečně v souvislosti s úmrtím dochází k zániku práva či povinnosti (např. osobnostní práva a další ryze osobní práva a povinnosti), popřípadě dochází k přechodu práv a povinností jinak nežli děděním (např. nájem bytu).

Pro exekuční řízení je zásadní, zda k úmrtí došlo na straně oprávněného, či povinného a to, zda smrt nastala před zahájením exekučního řízení, nebo až v jeho průběhu. V tomto směru je nepodstatné, zda se jedná o smrt faktickou, nebo právní, tedy na základě rozhodnutí vydaného v řízení o prohlášení člověka za mrtvého podle § 54 až 58 z. z. ř. s. Co však podstatné je, je datum úmrtí, neboť pouze na základě toho lze posoudit, zda ke smrti došlo před zahájením řízení, nebo až v jeho průběhu. Za datum smrti je považován den, který je jako den smrti uveden v úmrtním listě, který je svou povahou veřejnou listinou (§ 26 odst. 1 NOZ). Datum smrti může být také určeno soudním

rozhodnutím vydaným v řízení podle § 59 až 64 z. z. ř. s. na podkladě ustanovení § 26 odst. 2 NOZ. Za den smrti v případě prohlášení za mrtvého se považuje den uvedený v rozsudku (§ 56 odst. 2 z. z. ř. s.). V této souvislosti je však nutno upozornit i na to, že rozhodnutí o datu smrti, ať v řízení o prohlášení člověka za mrtvého, tak v řízení o určení data smrti, není rozhodnutím definitivním a je možné datum smrti v závislosti na později učiněných zjištěních změnit (§ 68 a § 64 z. z. ř. s.) Zrušeno konečně může být i rozhodnutí o prohlášení člověka za mrtvého.

Pokud zemře osoba, jíž exekuční titul přiznává právo nebo ukládá povinnost před zahájením exekučního řízení, tedy před podáním exekučního návrhu u soudního exekutora (§ 35 odst. 2 e. ř.), nelze sice přímo hovořit o střetu řízení o pozůstalosti s exekučním řízením, avšak i zde může k určitému prolnutí obou řízení dojít.

Právní úprava exekučního řízení s ohledem na formální pojetí principiálně předpokládá, že jeho účastníky jsou ti, kteří byli účastní předcházejícího, zpravidla nalézacího řízení, popřípadě učinili nějaký úkon, jehož výsledkem je vznik exekučního titulu (notářský zápis). Jelikož však v mezidobí mezi vydáním či vznikem exekučního titulu může dojít k přechodu či převodu práva či povinnosti, kterých se exekuční titul týká, není vyloučeno, aby jako oprávněný či povinný v následném exekučním řízení vystupovala osoba odlišná od té, které exekuční titul právo přiznává nebo jíž naopak povinnost ukládá. Přechod práva nebo povinnosti však musí být prokázán tzv. kvalifikovanou listinou, tedy listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud přechod či převod práva nebo povinnosti nevyplývá přímo z právního předpisu (§ 36 odst. 4 e. ř.). Požadavek na doložení přechodu či převodu práva nebo povinnosti kvalifikovanou listinou vyplývá právě z formálního pojetí exekučního práva a je zcela opodstatněn mimo jiné skutečností, že soud k vydání pověření provedením exekuce přistupuje bez slyšení povinného, zpravidla bez jeho vědomí, a zabývá se jen tím, zda byly či nebyly splněny zákonem stanovené předpoklady, aniž by prováděl jakékoli dokazování. Je tedy adekvátní, aby přechod či převod práva nebo povinnosti byl doložen listinou v podstatě „stejně kvality“ jako exekuční titul. Pokud by taková listina předložena nebyla, není taková skutečnost sama o sobě důvodem k zamítnutí návrhu, když soud, popřípadě soudní exekutor je povinen oprávněného nejprve k předložení takové listiny vyzvat a zároveň jej odpovídajícím způsobem poučit.¹

Žádné problémy nebudou vznikat v případě, kdy přechod práva či povinnosti v důsledku právního nástupnictví po zemřelé osobě bude doložen rozhodnutím o dědictví s doložkou právní moci, ze kterého bude přechod práva či povinnosti nepochybně vyplývat.² Doložení takového rozhodnutí však připadá v úvahu v podstatě pouze za situace, kdy je dokládán přechod práva z exekučního titulu, popřípadě, kdy je dokládán přechod povinnosti z exekučního titulu na osobu, která je jediným dědicem po osobě, jíž exekuční titul povinnost ukládá. V závislosti na faktické situaci může dojít k několika alternativám, přičemž nelze odhlédnout od skutečnosti, že může vyvstat i potřeba zahájit exekuční řízení dříve, nežli bylo vydáno rozhodnutí o dědictví, popřípadě nežli takové rozhodnutí nabylo právní moci.

1. Doložení přechodu práva z exekučního titulu

Jak již bylo uvedeno, přechod práva z exekučního titulu lze doložit pravomocným rozhodnutím o dědictví, ve kterém bude výslovně uvedeno, že konkrétní právo přechází na konkrétního dědice, popřípadě na více dědiců. Jestliže bylo dědictví potvrzeno více dědicům, musí být v takovém rozhodnutí stanoveny jejich podíly, přičemž každý z dědiců může jako oprávněný vystupovat pouze ve vztahu k té části práva, kterou jako dědic nabyt. Jednotliví dědici tedy mohou uplatnit svá práva samostatně, a pokud je uplatní společně, v čemž jim principiálně nic nebrání, budou vystupovat v režimu samostatného společenství (§ 91 odst. 1 o. s. ř.).

Zahájení exekučního řízení však není vyloučeno ani za situace, kdy rozhodnutí o dědictví doposud vydáno nebylo, popřípadě doposud nenabylo právní moci. Kdo je oprávněnou osobou k podání exekučního návrhu a jakým způsobem své oprávnění doloží, závisí na stavu řízení o pozůstalosti, popřípadě též na vůli dědice či dědiců a v neposlední řadě i na vůli zůstavitele, pokud ji vyjádřil. Exekuční návrh tak může před vydáním rozhodnutí o dědictví podat ten, kdo vykonává správu pozůstalosti, tedy vykonavatel závěti, nebyl-li povolán správce pozůstalosti (§ 1677 odst. 1 NOZ), správce pozůstalosti, byl-li povolán zůstavitelem, popřípadě ustanoven soudem (§ 157 odst. 1 z. z. ř. s.), popřípadě dědic nebo dědicové, je-li jich více (§ 1677 odst. 1 NOZ). Je otázkou, zda podání exekučního návrhu pokládat za prostou správu, popřípadě zda k podání

¹ Soudní judikatura 1997 č. 13, Nejvyšší soud sp. zn. 2 Cdon 1073/96.

² R 18/1969 Nejvyšší soud sp. zn. 4 Cz 16/68.

exekučního návrhu je třeba souhlasu dědiců, případně soudu podle § 1679 odst. 2 NOZ. S ohledem na skutečnost, že podání exekučního návrhu představuje pouze krok k vymožení již dříve uplatněného a přiznaného práva, lze se oprávněně domnívat, že se nejedná o záležitost přesahující rozsah prosté správy.

Pokud exekuční návrh podává správce pozůstalosti ustanovený soudem, dokládá své oprávnění k rozhodnutím soudu vydaným podle § 157 odst. 1 z. z. ř. s., ve kterém je vždy vymezen i rozsah majetku, popřípadě účel, pro který byl správce jmenován (§ 158 odst. 2 z. z. ř. s.). Správce pozůstalosti povolany zůstavitelem nebo vykonavatel závěti, pokud vykonává i správu pozůstalosti, své oprávnění dokládá potvrzením notáře o tom, že byl povolán ke správě pozůstalosti a že se této funkce ujal. Obdobně bude své oprávnění ke správě pozůstalosti dokládat i dědic, pokud je to on, kdo pozůstalost spravuje. Potvrzení by v takovém případě mělo obsahovat nejen skutečnost, že dotyčná osoba je dědicem po zůstaviteli, ale i fakt, že takový dědic dědictví neodmítl, stejně jako skutečnost, že je dědicem jediným. Pokud je totiž dědiců více a nedohodli-li se jinak, spravují pozůstalost společně. V takovém případě dědici vystupují v režimu nerozlučného společenství (§ 91 odst. 2 o. s. ř.), což ve svých důsledcích vede k tomu, že účastníky řízení musí být všichni dědici, byť nemusí zákonitě vystupovat ve stejném procesním postavení (např. za situace, kdy je vymáhán dluh dědice za zůstavitelem).

Vzhledem k počtu subjektů, které mohou připadat v úvahu jako osoby oprávněné pozůstalost spravovat, nelze vyloučit konflikt těchto osob, popřípadě spor o to, kdo je ke správě pozůstalosti oprávněn. V takovém případě rozhoduje soud, který má možnost takové spory vyřešit i bez návrhu.

Je otázkou, zda je možné v rámci exekučního, popřípadě ale i jiného soudního řízení, uplatnit právo zemřelé osoby za situace, kdy zde není nikdo, kdo by mohl v dané záležitosti jednat, popřípadě nikdo, kdo by mohl své oprávnění prokázat. Promlčecí doby k uplatnění práva se totiž úmrtím oprávněné osoby ani nestaví ani nepřerušují, a nemožnost uplatnění práva včas tak může mít fatální důsledky.

2. Doložení přechodu povinnosti z exekučního titulu

Obdobně jako přechod práva z exekučního titulu se dokládá i přechod povinnosti. Zásadním rozdílem však je skutečnost, že zatímco rozsahem aktiv, jsou-li v rozhodnutí o dědictví výslovně vypočtena, je soud a soudní exekutor při posuzování přechodu práva vázán, v případě pasiv zde takováto limitace odpadá. Dluhy na dědice přecházejí bez ohledu na to, zda byly v řízení o pozůstalosti projednány či nikoli a věřitel není při vymáhání pohledávky limitován ani způsobem, jakým byla pasiva mezi dědice v rámci dědictví rozdělena (§ 1699 odst. 1 věta druhá NOZ, § 1704 věta druhá NOZ) a dědici ve vztahu k věřiteli mají postavení solidárních dlužníků. K doložení přechodu povinnosti je tedy nezbytné předložit rozhodnutí, jímž bylo potvrzeno soudem nabytí dědictví.

Ačkoli principálně platí zásada, že na dědice přecházejí veškeré dluhy v plném rozsahu, nemusí tomu tak být vždy a nelze vyloučit, že odpovědnost dědice za dluhy bude limitována. Tak tomu bude v případě, kdy si dědic vyhradí soupis pozůstalosti, popřípadě, kdy dědicem je osoba pod zvláštní ochranou (nezletilý dědic nebo dědic s omezenou svéprávností). Odpovědnost za dluhy zůstavitele se pak omezuje na cenu nabytého dědictví. Otázkou je, zda v takových případech je na místě zkoumat rozsah odpovědnosti dědice za dluhy zůstavitele již v okamžiku podání exekučního návrhu a rozhodování o něm, nebo zda by se případnou nepřipustností exekuce měl soud či soudní exekutor zabývat až na podkladě návrhu na zastavení exekuce, bude-li dědicem podán. Vzhledem k tomu, že rozsah odpovědnosti dědice za konkrétní dluh zůstavitele je závislý na celé řadě okolností, o kterých bude dále pojednáno, a k posouzení tohoto rozsahu je třeba zjistit poměrně značné množství skutečností, lze se domnívat, že rozsahem odpovědnosti dědice za dluhy zůstavitele by se měli soud a soudní exekutor zabývat až v případně vyvolaném řízení o zastavení exekuce a nikoli ve fázi pověření provedením exekuce.³ Výjimkou by snad mohla být pouze situace, kdy by soudnímu exekutorovi či soudu bylo z rozhodovací činnosti známo, že dědic za dluh, jehož uspokojení se věřitel prostřednictvím exekučního návrhu domáhá, zcela jednoznačně s ohledem na omezení jeho odpovědnosti za dluhy zůstavitele neodpovídá.

I když k přechodu dluhů na dědice dochází až potvrzením nabytí dědictví, neznamená to, že by se věřitelé nemohli uspokojení svých nároků domáhat ještě před tím, nežli k potvrzení nabytí dědictví dojde. V takovém případě však mohou svá prá-

³ C 3340 Nejvyšší soud sp.zn. 20 Cdo 245/2004.

va uplatnit pouze ve vztahu k tomu, kdo pozůstalost spravuje, a k uspokojení lze použít pouze majetek náležející do pozůstalosti (§ 1703 NOZ). Dokladem osvědčujícím pasivní legitimaci povinného tedy bude opět buď rozhodnutí o ustanovení správce, nebo potvrzení o tom, kdo pozůstalost spravuje.

Věřitelé mají navíc možnost před vydáním rozhodnutí o dědictví zabránit splynutí pozůstalosti a majetku dědice za situace, kdy pozůstalost by měl nabýt předlužený dědic, čímž by mohlo dojít ke snížení možnosti uspokojení dluhu zůstavitele. V takovém případě se věřitel či věřitelé mohou domáhat odloučení pozůstalosti nebo její části. To ve svých důsledcích znamená, že bude-li odloučení pozůstalosti soudem povoleno, soud vyhotoví seznam odloučeného majetku, který může rovněž zajistit (§ 152 odst. 2 z. z. ř. s.). Ačkoli tak zákon výslovně nestanoví, měl by soud ustanovit i správce odloučeného majetku. Proti jeho osobě by pak směřoval i případný exekuční návrh, přičemž provedení exekuce by bylo omezeno pouze na postižení odloučeného majetku. Odloučením pozůstalosti se totiž věřitel vzdává možnosti po potvrzení nabytí dědictví uplatnit své nároky vůči dědici, a to i tehdy, pokud si dědic nevyhradil soupis pozůstalosti a odpovídá za dluhy zůstavitele v plném rozsahu (§ 1710 NOZ).

Lze se domnívat, že věřitel své právo může uplatnit i za situace, kdy doposud nedošlo k potvrzení nabytí dědictví, aniž by využil institutu odloučení pozůstalosti, a dokonce bez toho, že by svůj návrh směřoval proti osobě spravující pozůstalost. V takovém případě věřitel může uplatnit své právo ve vztahu k blíže neohrazenému okruhu účastníků, a to ve vztahu k doposud neztotožněným dědicům zůstavitele, kteří budou teprve v průběhu řízení přesně personifikováni. Ačkoli se uvedená možnost příliš nevyužívala, právní teorie takový způsob uplatnění práva jednoznačně připouštěla a změna hmotně-právní úpravy podle všeho tuto možnost nevyklučuje. Procesní právo takovou možnost i nadále zjevně předpokládá, když ustanovení § 29 odst. 3 o. s. ř. umožňuje předsedovi senátu ustanovení opatrovníka neznámým dědicům zůstavitele, nebyl-li doposud v řízení o pozůstalosti ustanoven okruh dědiců. Je nepochybné, že takovýto způsob uplatnění práva připadal v úvahu zejména za situace, kdy hrozilo jeho promlčení a nebyl zde žádný subjekt, ve vztahu k němuž by bylo možno právo řádně uplatnit. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 643 NOZ posunulo konec běhu promlčecí doby nejméně na dobu uplynutí šesti měsíců od potvrzení nabytí dědictví, lze předpokládat, že tento způsob uplatnění práva bude ještě řidší nežli doposud.

Seznam literatury:

- DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9.
- SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0.
- JIRSA, J., MÁDR, J., BERAN, V. a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář, Kniha V. 1. vydání*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. ISBN 978-80-87109-50-2.

EXEKUCE NA NEPENĚŽITÁ PLNĚNÍ A INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

Mgr. Jan Kubizňák Úvod
právník Exekutorské komory ČR

Další díl článků mapujících vztah insolvenčního a exekučního řízení se týká problematiky exekuce na nepeněžitá plnění. Bude pojednáno výhradně o případech, kdy dlužník (myšlena osoba, proti níž se vede insolvenční řízení) je či má být povinným v exekuci.

Střet exekuce, v níž je vymáhána nepeněžitá povinnost, a insolvenčního řízení se od ostatních způsobů exekuce sloužících k vymožení peněžitě povinnosti značně liší. Taková exekuce totiž zásadně nepostihuje majetkovou podstatu, uvažujeme-li pouze o samotné povinnosti, která je předmětem exekuce.

Primárním cílem insolvenčního řízení je uspořádání majetkových poměrů dlužníka a zpravidla co nejvyšší (peněžitý) výnos pro věřitele. Nucená realizace exekučního titulu, podle něhož má povinný vykonat stanovenou povinnost, která není ocnitelná penězi a ani ji nelze nijak vyčíslit, nemůže být „omezována“ zahájením insolvenčního řízení či prohlášením úpadku na majetek dlužníka (povinného). Vykonat nepeněžitou povinnost tedy zásadně lze i po zahájení exekuce, respektive prohlášení úpadku.¹

Nutno připomenout dikci klíčových ustanovení zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „IZ“). Dle § 109 odst. 1 písm. c) IZ nelze po zahájení insolvenčního řízení exekuci postihující majetek obsažený v majetkové podstatě provést. Zatímco ve shodě s § 140e IZ již po prohlášení úpadku

¹ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 361.

exekuci na majetek náležející do majetkové podstaty nelze ani zahájit. V obou případech se zapovídá provedení, respektive zahájení exekuce, která postihuje majetek náležející do majetkové podstaty. Majetková podstata nebude zmenšena, dojde-li k vykonání samotné exekuce na nepeněžitá plnění.

Současně si je autor ale vědom problémů spočívajících ve vymožení nákladů předcházejícího řízení, nákladů exekuce a nákladů oprávněného. Nepochybně se vždy jedná o peněžitá plnění. Zde by již ale v případě provádění exekuce docházelo k postihování majetkové podstaty, proto zásadně nebude možné po zahájení insolvenčního řízení žádné peněžité pohledávky exekučně vymoci.

Zahájení exekuce

Pokud bude insolvenční řízení zahájeno po nařízení exekuce, tedy po pověření soudního exekutora provedením exekuce, lze veškeré peněžité pohledávky (včetně výše jmenovaných) do insolvenčního řízení přihlásit – byť některé jako podmíněné. Podobně lze přihlásit pohledávky do insolvenčního řízení i po prohlášení úpadku, jestliže ještě neuplynula lhůta k přihlašování pohledávek.

Problematická situace ale nastává, podá-li oprávněný exekuční návrh po prohlášení úpadku na majetek dlužníka (povinného) v době, kdy lhůta pro uplatnění přihlášek pohledávek již uplynula. V takovém případě je dle názoru autora možné, aby exekuční soud pověřil soudního exekutora provedením exekuce, v níž má být vymoženo nepeněžitá plnění. Otázkou ale zůstává, jak naložit s exekučním návrhem, podle něhož mají být v exekuci vymoženy i náklady předcházejícího řízení, náklady exekuce a náklady oprávněného v exekuci.

Interpretace § 140e IZ by vedla spíše k závěru, že po prohlášení úpadku již nelze soudního exekutora provedením exekuce k vymožení peněžitého plnění ani pověřit. Exekuční soud přitom může vydat závazný pokyn dle § 43a odst. 6 zák. č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „EŘ“), aby soudní exekutor exekuční návrh zamítl, odmítl nebo exekuční řízení zastavil. V posuzovaném případě by exekuční soud mohl vydat soudnímu exekutorovi pokyn k zamítnutí exekučního návrhu v rozsahu, v němž se oprávněný domáhal vymožení peněžitého plnění. Je pak na oprávněném, aby případně brojil proti takovému rozhodnutí odvoláním.

Náklady exekuce

Nutno si ale položit otázku, jakým způsobem vyřešit problematiku nákladů exekuce, které nutně v souvislosti s každou exekucí prováděnou soudním exekutorem vznikají. V případě exekuce na nepeněžitá plnění mohou navíc náklady exekuce činit poměrně značné částky (s ohledem na specifika některých vymáhaných povinností).

Obecně platí, že náklady exekuce hradí soudnímu exekutorovi dle § 87 odst. 3 EŘ povinný. Pouze zavinil-li oprávněný zastavení exekuce, nese současně také podle § 89 EŘ náklady exekuce.

Lze tedy pověřit soudního exekutora provedením exekuce a současně zamítnout exekuční návrh co do povinnosti vymoci náklady exekuce? Takový postup dle názoru autora odporuje jedné ze základních zásad exekučního řízení prováděného dle exekučního řádu, tedy že soudní exekutor má nárok na náhradu nákladů exekuce. Jiný závěr by ve skutečnosti nutil soudního exekutora na svůj náklad pro oprávněného vykonat celou exekuci.

Současná právní úprava ale neumožňuje prakticky žádné spolehlivé řešení komentovaného problému. Pouze v rámci oddlužení lze ve shodě s §§ 408 odst. 2 a 409 odst. 2 IZ vést exekuci na majetek, který nepodléhá oddlužení, a to pro pohledávky, jež se při oddlužení neuspokojují a současně vznikly po nástupu účinků schváleného oddlužení. Autor článku se domnívá, že náklady exekuce by mohly do vymezeného rámce spadat. V případě jiného způsobu řešení úpadku však nelze najít žádné ustanovení, na jehož základě by se mohly peněžité povinnosti související s nepeněžitou povinností vykonávanou v exekuci uspokojit.

Vyklizení

Cílem vyklizení, jak již samotný název vypovídá, je odstranit z vyklizovaného prostoru (veškeré) movité věci, zajistit, aby příslušný prostor opustil povinný a další osoby, a zpřístupnit jej oprávněnému.² Takto vykonávaná povinnost proto nikterak nepostihuje majetkovou podstatu dlužníka (povinného).

Užívá-li dlužník nemovitou věc bez právního důvodu a oprávněný získal exekuční titul, podle něhož má dojít k vyklizení, dlužníku nezbyvá, než aby strpěl exekuční vyklizení (pochopitelně nevyklidí-li nemovitou věc dobrovolně). Na uvedeném nemůže nic změnit ani zahájení insolvenčního řízení či prohlášení úpadku. Ostatně již dle konkursního řádu bylo dovozeno,

² KURKA, Vladimír. DRÁPAL, Ljubomír. Výkon rozhodnutí v soudním řízení. 1. vydání. Praha: Linde, 2004, s. 671.

že „ustanovení § 11 (nyní 12) konk. ř. se nevztahuje na odklad exekuce nuceným vyklizením místnosti. V takovém případě jest v exekučním řízení pokračovati bez ohledu na § 11 (12) konk. ř. Rozh. ze dne 7. ledna 1928, R II 435/27, Sb. nejv. s. 7686.“³ Dle ustanovení § 12 konkursního řádu nebylo možné po prohlášení konkursu exekvovat pohledávku proti úpadci, pokud by byl postihován majetek podléhající konkursu. Tedy po prohlášení konkursu nemohla být nová exekuce povolena a již povolená exekuce nemohla být provedena.^{4,5}

Přikročí-li soudní exekutor k provedení vyklizení proti dlužníkovi, proti němuž je vedeno insolvenční řízení, musí si počínat velmi obezřetně. Nutno v insolvenčním rejstříku zjistit, které movité věci jsou v rámci insolvenčního řízení sepsány. Tyto v žádném případě nemohou být použity dle přiměřené aplikace § 339 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“), pro úhradu nákladů exekuce či jiných peněžitých pohledávek.

Soudní exekutor by měl insolvenčního správce vyrozumět o provedeném vyklizení a sdělit mu, kde se vyklizené movité věci nacházejí, případně mu je s ohledem na ustanovení § 206 IZ vydat.

Odebrání věci

Předpoklad odebrání věci spočívá v tom, že movitá věc vlastníka se nachází v držbě třetí osoby. Držitel i přes požadavek vlastníka odmítá předmětnou movitou věc vydat. Pak vlastníkovi nezbyvá, než získat exekuční titul, který bude znít na vydání věci. Další alternativu představuje situace, kdy exekučním titulem byla povinnému uložena povinnost, aby oprávněnému věc dodal. Dle § 345 a násl. OSŘ se tedy vykonávají exekuční tituly znějící na vydání či dodání nějaké věci.⁶

Majetková podstata v rámci insolvenčního řízení v případě vydání věci nemůže být dotčena, neboť předmětná movitá věc dlužníkovi nepatří. Buď je ve vlastnictví oprávněného vlastníka, nebo mu má být v důsledku předcházejících právních jednání vydána. Exekuční řízení, v jehož rámci bude vykonávána exekuce odebráním věci, proto může být zahájeno a provedeno bez ohledu na probíhající insolvenční řízení.

Problematická situace ale nastává, jestliže věc, která má být odebrána, byla zahrnuta do soupisu majetkové podstaty v rámci insolvenčního řízení. Komentář k občanskému soudnímu

mu řádu uvádí, že v takovém případě nesmí být exekuce provedena a „oprávněný se může svých práv k takové věci domáhat prostřednictvím excindační žaloby podle § 225 InsZ.“⁷ Byť tedy má oprávněný k dispozici exekuční titul, podle něhož mu má být věc vydána, musí znovu absolvovat řízení vedoucí k potvrzení jeho práva. Uvedené ilustruje i vztah insolvenčního a exekučního řízení. Otázky již jednou pravomocně vyřešené v nalézacím řízení mohou být v insolvenčním řízení znovu otevřeny.

Teprve až po pravomocném skončení řízení o vyloučení věci z majetkové podstaty by mohlo být v exekuci pokračováno samotným vynucením povinnosti. Nutno proto před započítím odebrání věci v insolvenčním rejstříku přezkoumat, zdali není předmět exekuce součástí majetkové podstaty.

Rozdělení společné věci

Ani exekucí rozdělením společné věci nedochází ke zmenšení majetkové podstaty povinného (dlužníka). Konstatoval-li nalézací soud, že spoluvlastnictví či společné jmění má být specifickým způsobem rozděleno (prodejem a rozdělením výtěžku mezi spoluvlastníky či reálným rozdělením), vlastnické právo povinného bylo pouze upřesněno. Jinak řečeno, povinnému stejně nesvědčí vlastnické právo k větší části věci, než jak bylo stanoveno soudem či jak vyplývá např. z katastru nemovitostí. K prodeji společné (movité či nemovité) věci proto může dojít i po zahájení insolvenčního řízení či prohlášení úpadku na majetek jednoho ze spoluvlastníků. Při prodeji se postupuje s ohledem na § 348 odst. 1 OSŘ přiměřeně dle ustanovení upravujících prodej movitých věcí nebo nemovitých věcí. Pokud mají být dlužníkovi vyplaceny finanční prostředky vzešlé z prodeje rozdělované věci, nutno nejprve prověřit, jakým způsobem je řešen jeho úpadek. V závislosti na osobě, která má dispoziční oprávnění v rámci insolvenčního řízení, pak soudní exekutor může přistoupit k rozvržení peněžních prostředků. V pochybnostech lze pochopitelně peníze složit ve prospěch insolvenčního správce či insolvenčního soudu.

V případě reálného rozdělení společné věci je nutné při zahájení exekuce v souladu s § 349 odst. 1 OSŘ stanovit, jaká opatření budou užita ke skutečnému (reálnému) rozdělení věci. Zásadně bude k reálnému rozdělení věci docházet u nemovitých věcí. Nutno podotknout, že „právní“ rozdělení věci (zejména zápis v katastru nemovitostí) obstarává již nalézací soud. Proto exekuce reálným rozdělením věci může spočívat

³ VOSKA, Jaroslav. Konkursní, vyrovnací a odpůřčí řády. 1. vydání. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství Linhart & Pekárek, 1931, s. 122.

⁴ HORA, Václav. Základy přednášek o konkursním a vyrovnacím řízení. 1. vydání. Praha: Všehrd, 1932, s. 43.

⁵ Jednalo se tedy o podobný právní režim (považujeme-li tehdejší účinek prohlášení konkursu za obdobný prohlášení úpadku dle insolvenčního zákona), který byl opětovně zaveden přijetím revizní novely. Insolvenční zákon však jde ještě dále, kdy nemožnost provedení exekuce spojuje již se zahájením insolvenčního řízení.

⁶ KURKA, op. cit., s. 699.

⁷ BUREŠ, Jaroslav; DRÁPAL, Ljubomír a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 2698.

skutečně pouze např. ve vymezení hraničních bodů na pozemku či jiných fixovaných znamení.⁸ K provedení výkonu lze přizvat jinou vhodnou třetí osobu. Má-li exekuce spočívat zejména v provedení prací a výkonů, postupuje se pochopitelně dle § 350 a násl. OSŘ.

Provedení prací a výkonů

Obdobně jako v ostatních způsobech exekuce k vymožení nepeněžitěho plnění i v případě exekuce provedením prací a výkonů lze po zahájení insolvenčního řízení provést pouze takovou exekuci, která nezatěžuje majetkovou podstatu (tedy nesnižuje její hodnotu).

Proto lze exekuci provedením prací a výkonů provést pouze tehdy, může-li předmětnou činnost bezplatně vykonat přímo povinný (eventuálně oprávněný).⁹ Tudíž exekuci je možné provést jen v případě zastupitelného plnění.

U nezastupitelného plnění se totiž exekuce dle § 351 OSŘ provádí ukládáním pořádkových pokut. Tyto sankce se přitom s ohledem na § 171 písm. d) IZ v insolvenčním řízení ani nespokojují. Nadto ale pochopitelně působí proti majetkové podstatě, a tak je provádění exekuce ukládáním pořádkových pokut po prohlášení úpadku vyloučeno.

Uvedení v předešlý stav

U nepeněžitých plnění lze i v exekuci prováděné soudním exekutorem aplikovat institut obnovení předešlého stavu dle § 351a OSŘ.¹⁰ Nejedná se o samostatný způsob exekuce, nýbrž předpokládá již jednou splněné a následně opětovně porušené povinnosti povinného nepeněžitě povahy. Jestliže tedy povinný nejprve svoji povinnost dobrovolně či nuceně splní, ale následně pokojný stav protiprávně změní, lze provést exekuci, jejímž smyslem je obnovení předešlého stavu. Dojde tak k opětovnému vymožení exekučním titulem stanovené povinnosti, která byla povinným po jejím splnění porušena.¹¹

I tento „způsob“ exekuce lze provést po zahájení insolvenčního řízení či po prohlášení úpadku, neboť se jím nikterak nepostihuje majetková podstata. Pouze dochází k navození stavu, který zde byl před protiprávním zásahem povinného.

Závěr

Zahájení insolvenčního řízení ani prohlášení úpadku nemá zásadně žádný vliv na zahájení či provádění exekuce, ve které se vymáhá povinnost nepeněžitě povahy. Samotná vykonávaná povinnost nepostihuje ani nezmenšuje majetkovou podstatu. Jiná situace se ale týká peněžitých hodnot, které se zpravidla vymáhají také. Taková exekuce totiž po zahájení insolvenčního řízení nemůže být provedena a po prohlášení úpadku ji již nelze ani zahájit. Reálně tak mohou nastávat situace, kdy soud pověří soudního exekutora provedením exekuce (ohledně nepeněžitěho plnění), ale v dalším vydá závazný pokyn k zamítnutí exekučního návrhu. Soudní exekutor by tak v podstatě musel provést exekuci na svůj náklad.

Nutno se proto *de lege ferenda* zabývat otázkou, jak vyřešit problematiku nákladů exekuce vzniklých v souvislosti s prováděním exekucí ukládajících nepeněžitou povinnost. Jednou z variant by mohlo být zahrnutí nákladů exekuce mezi pohledávky za majetkovou podstatou. Bylo by tak možné je uspokojovat kdykoli během insolvenčního řízení, a to pořadem práva – uplatněním vůči insolvenčnímu správci.

Seznam literatury:

- BUREŠ, Jaroslav; DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*, Praha: C. H. Beck, 2009. 3343 s. ISBN 978-80-7400-107-9.
- HÁSOVÁ, Jiřina. *Vztah exekučního a insolvenčního řízení. Komorní listy*. 2012, č. 1, s. 13-20. ISSN 1805-1081.
- HORA, Václav. *Základy přednášek o konkursním a vyrovnacím řízení*. 1. vydání. Praha: Všehrad, 1932, 102 s.
- KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6.
- KURKA, Vladimír; DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. 1. vydání. Praha: Linde, 2004, 854 s. ISBN 80-7201-443-9.
- RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4.
- VOSKA, Jaroslav. *Konkursní, vyrovnací a odpůrčí řády*. 1. vydání. Praha: Právnícké knihkupectví a nakladatelství Linhart & Peckárek, 1931, 744 s.

⁸ KURKA, op. cit., s. 713.

⁹ Obdobně HÁSOVÁ, Jiřina. *Vztah exekučního a insolvenčního řízení. Komorní listy*. 2012, č. 1, s. 18.

¹⁰ Shodně KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 374.

¹¹ KASÍKOVÁ, op. cit., s. 467.

JAK LZE POSTIHNOUT MAJETEK V ZANIKLÉM NEVYPOŘÁDANÉM SPOLEČNÉM JMĚNÍ?

JUDr. Stanislav Pazderka

soudní exekutor
Exekutorského úřadu Písek

Následující text se snaží popsat nejednotný přístup v exekuční činnosti a možná východiska takového problému. Výchozí pozice je zcela zřejmá: na jedné straně existuje stále v katastru nemovitostí zápis, který uvádí, že daná nemovitá věc, která má být zabavena, je ve společném jmění povinného a jeho manžela. Na druhou stranu však není pochyb o tom, že manželství povinného a jeho manžela zaniklo. Z centrální evidence obyvatel (či jiným způsobem) je bezpochyby osvědčeno, že manželství povinného a jeho manžela bylo rozvedeno.

Zánik SJM

Sama tato skutečnost ještě nemusí vzbuzovat přílišné otázky. Zákonodárce sice stanovil, že rozvodem dojde i k zániku společného jmění manželů. Nepředpokládal však zároveň, že k vypořádání takto zaniklého společného jmění má dojít okamžitě po rozvodu. Manželé mají dostatečně dlouhou dobu (tři roky) na to, aby si majetkové vztahy ke společnému jmění vhodně upravili dohodou. Pokud taková smlouva nepřichází do úvahy, pak ve stejné lhůtě může každý z nich navrhnout soudu, aby toto zaniklé společné jmění vypořádal.

Ačkoliv to občanský zákoník z roku 1964 nijak výslovně neupravil, judikatura dovodila, že režim nakládání se zaniklým SJM bude „přiměřeně“ pokračovat až do vypořádání.¹ Občanský zákoník z roku 2012 (dále také jen „NOZ“) pak tento vcelku logický závěr převzal, když výslovně zakotvuje v § 736 in fine tak, že dokud zaniklé společné jmění není vypořádáno, použijí se pro něj ustanovení o společném jmění přiměřeně.

¹ K tomu viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 11. 2013 spis. zn. 20 Cdo 238/2003. Soud se s mezerou v tehdejší úpravě vypořádal odkazem na § 853 občanského zákoníku z roku 1964 podle něhož se občanskoprávní vztahy, pokud nejsou zvláště upraveny, řídí ustanoveními tohoto zákona, která upravují vztahy obsahem i účelem jim nejbližší.

Nevyvratitelná domněnka vypořádání

Až potud je situace poměrně přehledná. A poměrně jasná je i odpověď na otázku, jak se zaniklým SJM naložit, pokud v oné proklamované lhůtě bývalí manželé s touto majetkovou podstatou nikterak nenaloží, ani se vzájemně nezažalují. I tady zákonodárce nabízí poměrně srozumitelné (a notoricky známé) řešení.² Vhodnou kombinací paritního principu s principem držebním se snaží docílit stavu, kdy právně z moci zákona společné jmění je uplynutím tříleté lhůty zlikvidováno. Hmotné movité věci přecházejí do výlučného vlastnictví toho z bývalých manželů, který je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti užívá. U ostatních movitých hmotných věcí a u všech nemovitostí pak zákon zakotvuje přísný princip paritní. Věc se dostává do režimu spoluvlastnictví podle § 1115 NOZ. Spoluvlastnické podíly obou bývalých manželů jsou stejné.

V této souvislosti zákon nepřipouští mezi bývalými manžely ani dohodu o velikosti spoluvlastnického podílu. Stejně tak se nemohou ubránit ani tomu, aby případné závady, které doposud na nemovité věci ve společném jmění manželů vázly, přešly na spoluvlastníky v jiném poměru, než normuje § 741 písm. b) NOZ, tedy v režimu rovnoměrně rozděleném mezi oba spoluvlastníky. Pokud tak nemovitá věc byla za trvání společného jmění zatížena zástavním právem (ať již vloženým na základě smlouvy, či vnučeným na základě rozhodnutí), pak zákonný důsledek nevyvratitelné domněnky vypořádání ponese i tyto zapsané závady. Ustanovení § 1351 NOZ se uplatní i v této situaci. Zástavní právo tak bude zatěžovat oba nově vzniklé spoluvlastnické podíly, a to zásadně ve shodném poměru. Zásada rovného rozdělení se totiž týká i dluhů mezi manžely a případného zajištění, které k nim bylo zřízeno.

Exekučně postižené společné jmění

Zdánlivě jasná řeč zákona však vzbudí pochopitelné otázky v exekučním řízení. Exekuční orgán podrobí jednoduchému časovému testu následující dvě skutečnosti – setrvávající zápis o společném jmění v katastru nemovitostí a údaj o osobním stavu povinného, ze kterého plyne, že k rozvodu manželství, na které bylo navázáno ono zaniklé SJM, došlo v době, která je delší tři let.

Krucialní otázka, před kterou exekuční orgán stojí, totiž zní, zda v takovém případě nastoupila ona výše citovaná fikce vypořádání, či nikoliv? S ohledem na to, že jde o nemovitý majetek zapsaný ve veřejném seznamu, platí, že pro daný účel se uplatní princip uvedený v § 741 písm. b) NOZ, tedy, že daný nemovitý majetek se stal majetkem ve spoluvlastnictví bývalých manželů, a to ve výši ideální jedné poloviny každého z nich.

Důsledkem takové úvahy pak by logicky měl být závěr důležitý pro exekuční řízení – takový majetek bude postižen jen v oné fiktivně stanovené jedné polovině a nebude postihován jako majetek v SJM. Procesní následek je přitom patrný. Exekuční příkaz bude vydán toliko na prodej spoluvlastnického podílu povinného. Bývalý manžel bude v řízení vystupovat toliko jako jakýkoliv jiný spoluvlastník a zákonem mu přísluší jen práva vyplývající z tohoto hmotněprávního vztahu. Může se tedy účastnit dražby a požívá výsad daných § 338 odst. 3 OSŘ, tedy v případě, že učiní stejně nejvyšší podání jako jiný dražitel, nebude muset o příklep losovat, ale bude mu udělen prioritně.³

Lze ale takový závěr přijmout bez výhrad? Anebo ještě možná zřetelněji: lze takový vývod vůbec v exekučním řízení učinit? Je k tomu exekutor oprávněn? Může být problematika zaniklého SJM řešena jako předběžná otázka již při vydání exekučního příkazu? Jak asi pozorný čtenář jistě tuší, chystá se autor tohoto textu naznačený závěr poněkud relativizovat, a v následujících odstavcích i zvrátit.

Zápis o zániku SJM v katastru nemovitostí

Podívejme se však ještě před závorku. Jak vlastně může katastrální úřad docílit stavu, aby zápis v katastru nemovitostí reagoval na stav, kdy zaniklé společné jmění bylo rozděleno onou zákonnou domněnkou?

Katastrální úřad není nijak povinován (a ani oprávněn) z moci úřední sledovat, zda údaje o zápisu společného jmění trvají či nikoliv.⁴ Přezkoumává pouze, zda předložená listina, kterou se SJM vypořádá, odpovídá dikci § 17 odst. 1 písm. f) a g) zák. č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon). Pokud od zániku manželství uběhly více než tři roky, může jeden z bývalých manželů předložit ke vkladu v podstatě jen jedinou listinu – jednostranné prohlášení podle § 68 vyhl. č. 357/2013 Sb., katastrální vyhláška. (Pro účely tohoto textu pomímám skutečnost, že i po této lhůtě může být předložen rozsudek o vypořádání SJM, když vypořádací řízení bylo zahájeno v běhu oné tříleté lhůty, ale soud rozhodl až poté.)

Náležitosti takového jednostranného prohlášení uvádí výslovně výše citované ustanovení § 68 katastrální vyhlášky. Jedná se o jednostranné právní jednání jednoho z bývalých manželů, které (krom jiného) obsahuje i jeho výslovné tvrzení, že jsou splněny zákonné podmínky pro vypořádání fikcí (tedy nebyla uzavřena dohoda, ani se u soudu nevede žádné řízení o vypořádání SJM). Za tím účelem je dokonce povinen bývalý manžel doložit k prohlášení i potvrzení rozvodového soudu, že takové řízení neproběhlo ani neprobíhá.

² Ke komparaci pravidel vypořádání SJM podle NOZ a předchozího občanského zákoníku viz BĚLOHLÁVEK, A. J., ČERNÝ, F., JUNGWIRTHOVÁ, M., KLÍMA, P., PROFELDOVÁ, T., ŠROTOVÁ, E. Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 389 a násl.

³ K vymezení práv spoluvlastníka podrobněji SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1214.

⁴ K tomu viz BAUDÝŠ, P. Katastrální zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 43.

Předložení jednostranného prohlášení o vypořádání SJM k zápisu do katastru nemovitostí prošlo i poměrně radikálním posunem v rovině správně procesní. Za účinnosti zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, resp. katastrální vyhlášky č. 26/2007 Sb., podléhalo takové prohlášení zápisu do katastru nemovitostí ve formě záznamu. Aby nebyly pochybnosti o tom, jak takové prohlášení do katastru zapsat, bylo ustanovení § 42 odst. 1 cit. vyhlášky vřazeno pod marginální rubriku o záznamech práv k nemovitostem.

Katastrální úřad tedy o zápisu takového prohlášení žádné správní řízení nevedl. Zápis podle listiny provedl, pokud shledal, že listina je k zápisu způsobilá, v opačném případě ji vrátil tomu, kdo ji k zápisu předložil.

Vkladové řízení podle nové právní úpravy

Nově (od 1. 1. 2014) s účinností katastrálního zákona č. 256/2013 Sb. však i toto prohlášení podléhá vkladovému řízení. Navrhovatel tedy musí podat návrh na vklad, který je zplopatněn správním poplatkem (na rozdíl od předchozí právní úpravy) a druhý z bývalých manželů se stává účastníkem vkladového řízení, byť se nevyžaduje, aby se na vzniku prohlášení jakkoliv podílel. Aktivní legitimace k podání návrhu na vklad přitom nesvědčí žádné jiné osobě (ani orgánu) vyjma jednoho z bývalých manželů, jejichž společné jmění bylo takto vypořádáno.⁵

Ustanovení § 66 odst. 1 katastrální vyhlášky stanoví obecné náležitosti, které prohlášení jakožto vkladová listina musí obsahovat. Krom jiného se vyžaduje, aby takové prohlášení učinila osoba, v jejíž prospěch právo vzniká (odst. 4 písm. a), označila práva, která podle prohlášení vznikla (ve sledovaném případě spoluvlastnický podíl), stejně jako označila osoby, kterým právo zaniklo. Zde má vyhláška na mysli bezpochyby identifikaci bývalého manžela, jemuž zaniká společné jmění, byť mu tím zároveň vzniká jiná forma vlastnického práva.

A katastrální vyhláška v § 68 dále pokračuje, když jako povinnou přílohu k prohlášení jednoho z bývalých manželů ukládá předložit následující listiny:

- a. pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, a zároveň
- b. potvrzení soudu, že do uplynutí tří let od zrušení manželství nebyla podána žaloba na soudní vypořádání SJM, ani neproběhlo nebo neprobíhá řízení o vypořádání zaniklého SJM.

Co je však klíčové (a tím se oklikou vracíme i k výše položené otázce): navrhovatel (bývalý manžel) musí v prohlášení tvrdit, že k vypořádání společného jmění došlo v důsledku § 741 písm. b) NOZ. Může si však takové prohlášení osvojit exekutor? A může exekutor autoritativně vstoupit do právních

vztahů mezi bývalými manžely a osobovat si právo jednoho z bývalých manželů nahrazovat jeho vůli, kterou v prohlášení učinil?

Odpověď na tuto otázku rozdělme pro přehlednost do dvou rovin – roviny hmotněprávní a roviny procesněprávní.

Námítka procesněprávní

V rámci exekučního řízení sice nebude představovat výraznější problém postupem podle § 33 exekučního řádu příslušné listiny u rozvodového soudu dohledat či si je vyžádat. Problematické však je, zda exekutor může změny zapsaného katastrálního stavu dosáhnout, či zda pro účely exekučního řízení má konstruovat stav, jako kdyby takový zápis neexistoval, resp. jako kdyby byl v katastru nemovitostí veden skutečný právní stav.

Jde-li o posouzení otázky z hlediska procesního práva, pak je situace jednoznačná. Exekuční orgán je oprávněn činit v řízení pouze to, co mu zákon výslovně dovoluje. Vstupovat do hmotných práv účastníků (či jiných osob) pak může jen tam, kde je mu k tomu dána výslovná pravomoc.

Žádné zákonné ustanovení přitom nepřipouští, aby exekutor nahradil vůli účastníka řízení, pokud jde o změnu vlastnického práva vzniklého (zaniklého) na základě nějaké právní skutečnosti (zániku manželství). Exekučnímu orgánu nijak nepřisluší, aby do autonomie vůle vlastníka jakkoliv vstupoval a místo něj se domáhal zahájení vkladového řízení, kterým dojde ke změně zápisu v katastru nemovitostí. Aktivní legitimace je svěřena toliko jednomu z bývalých manželů (§ 68 katastrální vyhlášky).

Námítka hmotně právní

Z hlediska práva hmotného se však na danou otázku dostane zcela zřetelná odpověď, a to v § 984 odst. 1 NOZ zakotvující princip materiální publicity.⁶ Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu (v katastru nemovitostí) v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla právo za úplaty v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu.

Ke vzniku spoluvlastnictví (a zániku společného jmění manželů) v důsledku zákonné fikce podle § 741 NOZ dochází typicky mimo vkladové řízení jako k prostému důsledku plynutí času. Jedná se o mimoknihovní vznik, který vede k tomu, že vznikne nesoulad mezi skutečným právním stavem a stavem zapsaným ve veřejném seznamu (v katastru nemovitostí). V takovém případě zákon v důsledku zásady materiální publicity upřednostňuje (za podmínek daných zákonem) stav za-

⁵ Op. cit. sub 4, s. 54.

⁶ Zevrubněji pak Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976-1474). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 44. marg. 28.

psaný. Zápis v katastru nemovitostí platí, i pokud jednající ví o tom, že zapsaný stav neodpovídá stavu skutečnému. V daném případě je tak nerozhodné, zda je exekutorovi známo, že SJM zaniklo, či dokonce, že bylo vypořádáno zákonnou fikcí, rozhodující je podle § 984 odst. 1 NOZ stav zapsaný.

Tento princip se do právního řádu dostal teprve s účinností nového občanského zákoníku od 1. 1. 2014.⁷ Zápis práva, které byly provedeny za účinnosti předchozí právní úpravy (zák. č. 265/1992 Sb.), byly ovládnuty zásadou dobré víry, která byla definována v § 11 citovaného zákona. Podle této úpravy platilo, že ten, kdo vycházel ze zápisu v katastru nemovitostí, je v dobré víře, že stav v katastru nemovitostí odpovídá skutečnému stavu věci, ledaže musel vědět, že stav zápisů v katastru neodpovídá skutečnosti. Zapsaný stav tak byl chráněn jen podmíněně a znalost skutečného právního stavu bránila tomu, aby právní jednání jednající strany požívalo ochranu dobré víry.

Přechod od principu dobré víry k principu materiální publicity pak podrobně upravují přechodné normy obsažené v § 3064 NOZ. U zápisů, které vznikly před účinností NOZ a u práv zapsaných v době od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014, nastávají účinky zásady materiální publicity ke dni 1. 1. 2015.⁸

Nejpozději tak k 1. 1. 2015 zavazuje zapsaný právní stav každého a není otázkou exekučního řízení zkoumat, zda zapsaný právní stav koresponduje s právním stavem skutečným. Odstranění takového rozporu spadá do repertoáru právní obrany dotčeného manžela podle § 985 NOZ, kdy aktivní legitimace k poznámce rozepře přísluší toliko tomu, komu věcné právo svědčí, resp. jehož věcné právo je dotčeno.

Namísto závěru

Doputovav až sem, klade si autor těchto řádků legitimní otázku, zda princip materiální publicity, který ovládne zápis do katastru nemovitostí bezvýhradně od 1. ledna 2015, najde svůj *raison d'être* i v exekučním řízení, a zda se tím stane převládajícím postupem. Není pochyb o tom, že není povinností (ani pravomocí) exekutora přezkoumávat či jakkoliv hodnotit, zda zapsaný právní stav v katastru (tedy evidované společné jmění manželů) je i nadále stavem skutečným.

Takový striktní pohled může pak vést k jedinému závěru: nemovitá věc by měla být zabavena podle zapsaného stavu, tedy jako věc náležící do společného jmění manželů. Účastníkem exekučního řízení v takovém případě pak bude vedle povinného i jeho manžel (resp. bývalý manžel). Bude-li mít kdokoliv z nich pochybnost o tom, že nemovitá věc má být zabavena v uvedeném právním stavu (jako SJM), má proti takovému postupu brojit vylučovací žalobou.

Na druhou stranu pečlivého čtenáře jistě napadne, zda lze očekávat od takového excindačního řízení jiný výsledek než ten, že žalobě bude vyhověno. Na místě je pak zvážit, zda podání, které ku svojí ochraně bývalý manžel vznesl, nespĺňuje náležitosti prohlášení o zániku společného jmění, a zda tedy takového účastníka nevyzvat, aby se souladu právního a skutečného stavu domáhal přímo u katastrálního úřadu. V takovém případě bude nade vší pochybnost rozumné stanovit přiměřenou lhůtu k doplnění příloh prohlášení a vydaný exekuční příkaz následně modifikovat dle aktualizovaného zápisu v katastru nemovitostí.

Seznam literatury:

Komentáře:

BĚLOHLÁVEK, A. J., ČERNÝ, F., JUNGWIRTHOVÁ, M., KLÍMA, P., PROFELDOVÁ, T., ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN: 978-80-7380-413-8.

SVOBODA, K., SSMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN: 978-80-7400-506-0.

BAUDYŠ, P. *Katastrální zákon. Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN: 978-80-7400-525-1.

Spáčil, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976-1474). Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN: 978-80-7400-499-5.

Rozhodnutí:

rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 11. 2013 spis. zn. 20 Cdo 238/2003

Právní předpisy:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem

Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon)

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

Vyhláška č. 357/2013 Sb., katastrální vyhláška

⁷ K podrobnému vývoji katastru po roce 1993 viz op. cit. sub. 4, s. XII.

⁸ Viz op. cit. sub. 6, s. 1242 a násl.

PŘEVZETÍ SOUDNÍCH VÝKONŮ ROZHODNUTÍ SOUDNÍMI EXEKUTORY

Mgr. Lucie Dernerová Úvod

exekutorská koncipientka
Exekutorského úřadu Brno-město
Mgr. Jaroslava Homoly

Jednou z velkých změn, kterou s účinností od 1. 1. 2013 přinesla tzv. velká exekuční novela – novela zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“), je omezení dvoukolejnosti výkonu rozhodnutí a exekucí, jejímž cílem mělo být odbřemenění soudů.

Před účinností uvedené novely bylo na zvážení oprávněného, zda se bude domáhat nuceného splnění svého nároku dle exekučního titulu cestou soudního výkonu rozhodnutí či prostřednictvím soudního exekutora. S ohledem na povahu obou vymáhacích řízení je zřejmé, že vymáhání prostřednictvím exekutora musí být nutně rychlejší a efektivnější, a to hlavně z toho důvodu, že vymáhání neprobíhá pouze navrženým způsobem, ale všemi způsoby, které exekuční řád umožňuje, přičemž způsob provedení exekuce určuje soudní exekutor. *„Poměr exekučních řízení vedených soudními exekutory oproti soudním výkonům rozhodnutí se tak neustále zvyšoval, až dosáhl hodnoty cca 80 % ve prospěch exekucí prováděných soudními exekutory.“^{1,2}*

Rozvržení spisů mezi exekutory

Dle bodu 2 čl. II. přechodných ustanovení zákona č. 396/2012 Sb. (dále jen „přechodná ustanovení“), řízení o výkonu rozhodnutí, která byla zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a která podle § 251 zákona č. 99/1963 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nespádají po dni nabytí účinnosti tohoto zákona do působnosti soudu, soud rozvrhne rovnoměrně mezi soudní exekutory, kteří byli jmenováni do jeho obvodu, a vyrozumí o tom oprávněného a příslušného soudního exekutora. Není-li do obvodu soudu jmenován žádný

¹ KORBEL F., PRUDÍKOVÁ D. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. Právní rozhledy, 2013, roč. 21, č. 1, s. 1-2.

² Graf porovnání nápadu návrhů na výkon rozhodnutí a návrhů na nařízení exekuce v příloze č. 1.

exekutor, soud řízení rozvrhne rovnoměrně mezi soudní exekutory, kteří byli jmenováni do obvodu soudu, který má společnou hranici s tímto obvodem a který patří do obvodu stejného krajského soudu. Dále přechodná ustanovení stanovují, že po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí předá soud exekutorům příslušné spisy s tím, že výkon rozhodnutí pokračuje u soudního exekutora jako exekuční řízení. V bodě 7 ukládají přechodná ustanovení soudnímu exekutorovi povinnost zaslat povinnému výzvu ke splnění vymáhané povinnosti podle ust. § 46 odst. 6 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád (dále jen EŘ), přičemž po marném uplynutí lhůty lze exekuci provést.

Ačkoliv bod 2 přechodných ustanovení hovoří o rovnoměrném rozvržení mezi soudní exekutory, kteří byli jmenováni do obvodu soudu, jedná se pouze o nástroj převodu výkonů rozhodnutí, jelikož ve výsledku rozvržení rovnoměrné není. Stejně jako v exekučním řízení, kdy si může oprávněný zvolit exekutora, který má exekuci vést, umožňuje bod 5 přechodných ustanovení, aby oprávněný do 2 měsíců od předání spisu i bez uvedení důvodu požádal exekuční soud o změnu exekutora s tím, že soud o tomto návrhu rozhodne. Ve stejné lhůtě může oprávněný dle bodu 4 podat návrh na zastavení exekuce, přičemž v takovém případě nemá exekutor ani účastníci řízení nárok na náhradu nákladů řízení.

V praxi tak došlo k situaci, že spisy byly předány určeným exekutorům a někteří oprávnění, kteří se obvykle obracejí pouze na jednoho soudního exekutora, začali hromadně podávat návrhy na změnu. Je tak nasnadě zamyslet se nad tím, zda nebylo účelnější a hospodárnější předat spisy jednotlivým exekutorům až po uplynutí stanovené dvouměsíční lhůty, ve které měl oprávněný možnost podat návrh na změnu, a spis by byl předán přímo navrhovanému exekutorovi. Omezilo by se tím opakované předávání spisů soudem exekutorovi, následně zpět soudu k rozhodnutí o návrhu na změnu a poté nově pověřenému exekutorovi. Rovněž by mohlo dojít k předání spisu pouze na základě protokolu³ bez vydávání usnesení o pověření. V praxi k takovému postupu docházelo, a to zejména za situace, kdy byl exekučnímu soudu doručen návrh oprávněného na změnu exekutora dříve, než došlo k rozvržení a předání spisů jednotlivým exekutorům.

Vznik generálního inhibitoria

V souvislosti se změnou konkrétního výkonu rozhodnutí na exekuční řízení se nabízí otázka, kdy vzniká generální inhibitorium.

Procesní institut tzv. generálního inhibitoria je zaveden ustanovením § 44a EŘ a zakládá zákaz povinného nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do

společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování správy majetku, pod hrozbou relativní neplatnosti učiněných jednání. Generálním inhibitorem je tak ze zákona povinnému znemožněno snižovat hodnotu svého majetku, vyvádět z něj věci a práva v průběhu exekuce, a mařit tím její účel, přičemž není rozhodná výše vymáhané pohledávky. V rámci exekuce je pak generální inhibitorium doplněno speciálními inhibitorii, které se vztahují k jednotlivým konkrétně určeným věcem a právům postiženým exekučními příkazy.⁴ Uplatňování speciálního inhibitoria po vydání exekučního příkazu však nijak neomezuje účinky inhibitoria generálního, které je zachováno až do skončení exekuce, není-li soudním exekutorem rozhodnuto jinak.⁵

Dle bodu 6 přechodných ustanovení zůstávají účinky zahájení řízení o výkonu rozhodnutí a úkony, které v něm soud vykonal, zachovány. Pokud probíhá výkon rozhodnutí pouze jedním z možných způsobů, je povinný vázán inhibitorem speciálním. V řízeních zahájených do 31. 12. 2012 nesmí povinný dle ust. § 44a EŘ nakládat se svým majetkem od doručení usnesení o nařízení exekuce, od 1. 1. 2013 pak od doručení vyznamenání o zahájení exekuce. V případě změny výkonu rozhodnutí na exekuci, kdy se zákon nezmiňuje o doručování vyznamenání o zahájení exekuce či obdobného oznámení, lze mít za to, že generální inhibitorium vzniká právě doručením výzvy soudního exekutora ke splnění povinnosti, neboť tímto je povinný informován o skutečnosti, že se z výkonu rozhodnutí stává exekuce. Problémem však je, že poučení o takovém zákazu ve výzvě exekutora mnohdy chybí. Řešením je tak zaslat povinnému s výzvou rovněž speciální vyznamenání o zahájení exekuce obsahující mimo jiné poučení podle ust. § 44 odst. 3 písm. h) OSŘ či toto poučení uvést přímo ve výzvě.

Vzhledem k tomu, že změna výkonu rozhodnutí na exekuci nastává přímo ze zákona dnem, kdy soud předá soudnímu exekutorovi soudní spis, nabízí se i taková možnost výkladu, že generální inhibitorium vzniká právě v tomto okamžiku a doručení výzvy soudního exekutora povinnému má pouze deklaratorní charakter. S takovým výkladem však vznikají další problematické otázky související s informovaností povinného o předání předmětného spisu, ačkoliv je tato skutečnost zveřejňována na stránkách Exekutorské komory České republiky. Zákon, důvodová zpráva ani odborná literatura se k této problematice bohužel blíže nevyjadřují.

Náklady exekuce

Dílí problémy mohou vznikat i při určení výše nákladů exekuce. V případě, že je soudnímu exekutorovi předán probíhající výkon

³ Dle bodu 8 čl. II. přechodných ustanovení sepíše předseda soudu a soudní exekutor protokol o předání spisů, který se bez zbytečného odkladu zveřejní na úřední desce soudu, na úřední desce soudního exekutora a na internetových stránkách Exekutorské komory České republiky. V protokolu se uvede spisová značka soudu, označení účastníků řízení, exekutor, který spis převzal, a den, kdy k převzetí spisu došlo.

⁴ § 47 odst. 5 a § 49 odst. 6 EŘ.

⁵ KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck 2013, s. 267-268.

rozhodnutí srážkami ze mzdy, kdy zaměstnavatel povinného dle usnesení o nařízení výkonu provádí srážky ze mzdy povinného a zasílá je přímo oprávněnému, vzniká zde otázka, z jaké částky má být účtována odměna soudního exekutora, resp. jaká částka má být považována za plnění vymožené exekutorem.⁶ Vzhledem k tomu, že dle ust. § 46 odst. 4, věty první, EŘ se peněžitá plnění na vymáhanou povinnost hradí exekutorovi nebo oprávněnému, je logické považovat za toto plnění srážky ze mzdy provedené od okamžiku převzetí spisu výkonu rozhodnutí.

Může však nastat i situace, kdy zaměstnavatel na základě již pravomocného usnesení o výkonu rozhodnutí deponuje pohledávku oprávněného v plné výši, avšak dosud nebyl soudem vyrozuměn o právní moci předmětného usnesení, či vymožené plnění oprávněnému pouze dosud nezaslal. Soudní exekutor vyrozumí zaměstnavatele o převzetí řízení a tento mu následně zašle deponované plnění. Je však otázkou, zda má být v tomto případě odměna soudního exekutora účtována z částky vymáhané pohledávky, či zda má exekutor nárok pouze na minimální odměnu dle ust. § 6 odst. 2 vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, když pohledávka oprávněného již měla a mohla být vymožena před převzetím spisu. Totožný problém rovněž vzniká např. u výkonu rozhodnutí příkázáním jiné peněžitě pohledávky z účtu povinného, kdy je částka vymáhané pohledávky blokována na účtu povinného a změnou řízení na exekuci se pohledávka navýší o náklady exekuce. Vzhledem k tomu, že se v této problematice vyskytují různé nuance, je nutné posuzovat každý případ individuálně tak, aby byla šetřena práva povinného. Řešením tak může být rovněž přístup, kdy si soudní exekutor bude účtovat pouze hotové výdaje dle ust. § 13 vyhlášky č. 330/2001 Sb.

Změna exekutora

Ačkoliv přechodná ustanovení jasně stanovují, že soud o návrhu na změnu exekutora rozhodne, byl v praxi, jak vyplývá mimo jiné i z protokolů o předání spisů, mnohdy využit i postup dle ust. § 44b EŘ v novelizovaném znění, kdy k převzetí exekuce novým soudním exekutorem postačují pouze souhlasy exekutorů, mezi nimiž má k předání dojít, přičemž převzetí exekuce není rozhodnutím. Dle stanoviska F. Korbela a D. Prudíkové je však z důvodu procesní ekonomie možný i tento postup, ačkoliv uvedený výklad neodpovídá textaci přechodných ustanovení.⁷

Dle ust. § 44b odst. 4 EŘ má v případě změny soudního exekutora nový soudní exekutor povinnost rozhodnout o dosud vzniklých nákladech exekuce, přičemž odměna exekutora, který exekuci dosud vedl, se vypočítá tak, jako by došlo k zastavení exekuce.⁸ Vzhledem k tomu, že v případě zastavení exekuce na základě návrhu oprávněného bez uvedení důvodu ve

lhůtě 2 měsíce od předání spisu nemají exekutor ani účastníci nárok na náhradu nákladů, lze dovodit, že se toto ustanovení o nákladech bude analogicky vztahovat i na případy, kdy oprávněný v téže lhůtě podá bez uvedení důvodu návrh na změnu exekutora. V takovém případě by tak bylo vydání rozhodnutí o nákladech exekuce předchozího exekutora zcela nadbytečné. Jinou situací by však bylo, kdyby onen návrh oprávněného nebyl podán v uvedené lhůtě, na později podané návrhy na změnu exekutora by pak bylo nutné při rozhodování o nákladech exekuce aplikovat ust. § 44b EŘ.

Závěr

Z protokolů o předání spisů zveřejněných na stránkách Exekutorské komory České republiky vyplývá, že k předávání spisů soudních výkonů rozhodnutí exekutorům ať už ze strany soudů či exekutorů dochází i ve druhé polovině roku 2014, a lze tedy jen těžko určit, kdy bude celý tento proces, který započal k 1. 1. 2013, dokončen. Vzhledem k nedostatečné právní úpravě přebírání spisů exekutory je zřejmé, že celý postup je značně nejednotný. Zda však budou splněny cíle, ke kterým novela směřovala, se ukáže až v delším časovém horizontu. Zajímavým ukazatelem v procesu předávání bude jistě i skutečnost, zda u převzatých výkonů rozhodnutí stoupne v exekučním řízení vymahatelnost pohledávek.

Seznam literatury:

Knihy

KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck 2013, 939 s. ISBN 978-80-7400-476-6.*

Články

KORBEL F. - D. PRUDÍKOVÁ. *Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. Právní rozhledy, 2013, roč. 21, č. 1, s. 1-4.*

Elektronické zdroje

Sněmovní tisk 537/0. Poslanecká sněmovna, 6. volební období, 2010-2013 [online] 99 s. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=537&CT1=0>.

Použité právní předpisy

*zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů*

⁶ Dle ust. § 5 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb. platí, že nestanoví-li se dále jinak, je základem pro určení odměny za exekuci ukládající zaplacení peněžitě částky výše exekutorem vymoženého plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného.

⁷ KORBEL F. - D. PRUDÍKOVÁ. *Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. Právní rozhledy, 2013, roč. 21, č. 1, s. 4.*

⁸ § 11 odst. 2 vyhlášky č. 330/2001 Sb. konstatuje, že zanikne-li oprávnění exekutora k vedení exekuce rozhodnutím soudu o vyloučení exekutora nebo o zastavení exekuce anebo změnou exekutora podle § 51 písm. a), b) a d) zákona, činí odměna exekutora, jehož oprávnění zaniklo, 3000 Kč, nestanoví-li se dále jinak.

DĚJINY NOTÁŘSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

Stanislav Balík a kolektiv
Notářská komora České republiky,
Národní galerie v Praze, Praha, 2014,
183 stran, ISBN 978-80-260-5768-0
(Notářská komora ČR)
ISBN 978-80-7035-545-9
(Národní galerie v Praze)

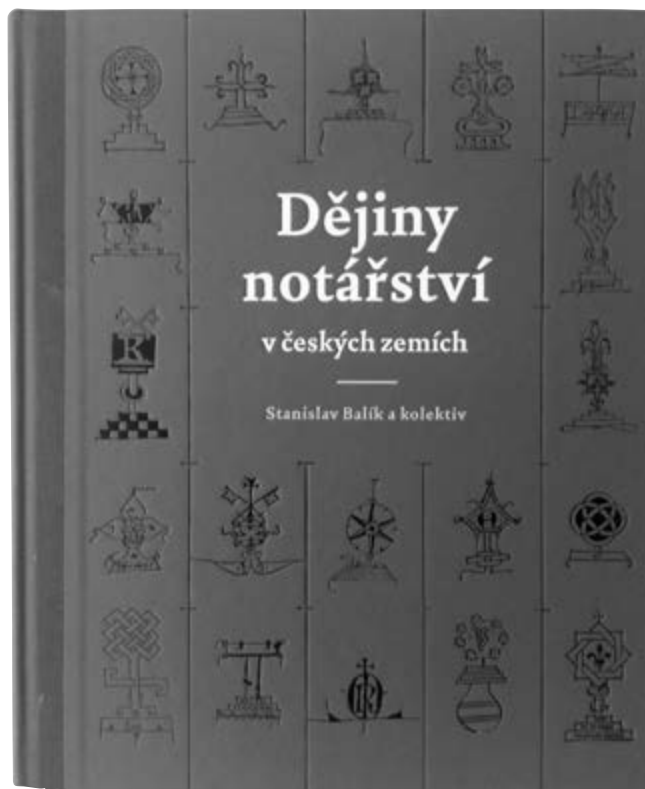
Mgr. Petra Báčová

tisková mluvčí
Exekutorské komory ČR

Jak staré je samo notářství? Odpověď naleznete v nové publikaci Dějiny notářství v českých zemích, která vzdává hold tradici, nezpochybnitelné úloze, cti a vážnosti notářského stavu. Vychází dvacet let po regeneraci notářství v jeho tradiční podobě. Popisuje vývoj od notářského znamení signum ke kulatému razítku, od mistrů Jindřicha Vlacha a Jindřicha z Isernie ke Karlu Baťkovi a Martinu Foukalovi. Pojednává o časech, v nichž nad notariátem bděl patron sv. Lukáš, i o dobách stinných, které nepřispěly k rozvoji notářství, či ho dokonce destrukovaly. Dílo reflektuje vývoj notariátu v návaznosti na dění v českých zemích, v korelaci s politickou situací nejen minulou, ale i dnešní.

Pojem „notář“ sémanticky vychází z latinského termínu pro těsnopiseckou zkratku „nota“. Původně se jednalo o znalce rychlého zapisování řečí, jež byly pronášeny v senátě nebo při soudních jednáních. Sémioticky lze notářství odvést od starého Říma s poukazem k vazbě na starořímského písaře. Konec konců není bez významu, že současné notářství v Česku spadá do odvětví latinského notářství a pokračuje v římskoprávní tradici notariátu. V českém prostředí se termín „notarius“ poprvé – alespoň okrajově – objevil v Kosmově kronice.

Počátky notariátu sahají do období vlády Přemysla Otakara II. Kolem roku 1270 byla v prostorách vyšehradské kapituly založena první rétorská, resp. notářská škola, která se pod vedením Jindřicha z Isernie zaměřovala na umění sepisování úředních

listin (ars dictandi). Tehdejší notáři patřili mezi vzdělance a úroveň tuzemského notářství poloviny 13. století byla i v návaznosti na boom udělování městských práv srovnatelná s evropským rozměrem.

Na tuto kapitolu dějinnou i knižní navazuje období husitské. Ovšem počátky dějin novodobého notariátu v českých zemích mají své nepřímé kořeny až v dramatických událostech let 1848 až 1849, které jsou detailněji definovány událostmi období 1848-1871, 1871-1918 a 1918-1938. Utvořené tradice začaly korodovat pod vlivem dění v letech 1938-1945, záhy po únoru 1948 byly úplně přerušeny a až do roku 1992 bylo notářství zestátněno. Komunistické éře je věnována zvláštní kapitola, která zároveň upomíná, že v této době se dějiny práva nepěstovaly ani na českých právnických fakultách.

S účinností od 1. 1. 1993 došlo k obrodě notářství v České republice a k jeho opětovné privatizaci. Od tohoto data je konstituován první samostatný subjekt notářské samosprávy – Notářská komora České republiky. Od roku 1994 je tato stavovská organizace součástí Mezinárodní unie notářství.

Notářská komora České republiky vydala ve spolupráci s Národní galerií v Praze první a ucelenou publikaci o historii notářství, která svou formou s těžištěm v reprodukci klasických uměleckých výtvarných děl podporuje obsahovou strukturu. Kolektiv jedenácti autorů, do něhož patří např. Petra Krtková, Marie Bláhová, Hana Šatánková či Ondřej Holub, pod vedením JUDr. et PhDr. Stanislava Balíka v ní klade důraz na dějiny veřejného notariátu a svou důkladnou a systematickou práci s historickými prameny a podrobnou rešeršní činností navazuje na Václava Šedivu, otce notářského dějepiscectví.

Právně-historická publikace je určena širší právní veřejnosti i historikům a dalším zájemcům. Přehledný obsah je rozdělen do dvou částí, první shrnuje chronologické pořadí jednotlivých kapitol dle etap dějin notářství, druhá sumarizuje odkazy na doplňující informace s kapitolami souvisejícími. Tyto hypertexty čtenáři připomínají, že mezi notáře se počítali i spisovatelé, jazykově vybavené osobnosti či politici. Vzpomínají na Andělu Kozákovou-Jírovou, první ženu v notářské praxi. Představují bohatou množinu notářských časopisů. A poukazují na mimořádnou stabilitu notářského stavu, jenž je již dvě desetiletí pod vedením prezidenta JUDr. Martina Foukala. Dílo volně navazuje na Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Křest knihy Dějiny notářství v českých zemích, jež přehledným způsobem strukturuje základní mezníky historie notariátu, jejich periodizaci i současné moderní notářství včetně klíčových osobností, proběhl 6. října 2014 v Praze ve Vratislavově sále Nového děkanství Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě. Za Exekutorskou komoru ČR se ho zúčastnil viceprezident Mgr. Michal Rudý, prezident Světové unie notářství (CNUI) Dr. Senghor ze Senegalu, předseda Ústavního soudu JUDr. Pavel Rychetský, ředitel Národní galerie v Praze Ing. František Stádník či probošt Vyšehradské kapituly Mons. Anton Otte. Na akci navázalo odhalení pamětní desky na zdi ve Štulcově ulici na Vyšehradě, jež je věnována mistru Jindřichovi z Isernie, vyšehradskému kanovníkovi, jenž vedl první notářskou školu v českých zemích.

STALO SE ...

JUDr. PhDr. Stanislav Balík Velká listina svobod

advokát,

člen redakční rady Komorních listů

Velká listina svobod (*Magna charta libertatum*) z r. 1215 bývá označována jako první charta anglické ústavy. Kromě proslulého článku 61, který zakotvil právo branného odporu (*ius resistendi et contradicendi*), obsahovala mimo jiné i ustanovení o výkonu rozhodnutí: „(9). Ani my, ani naši rychtáři nezapbereme žádnou půdu ani důchod pro nějaký dluh, pokud dlužníkovy movité věci stačí k zaplacení dluhu; necht' ani dlužníkovi ručitelé nejsou nuceni (platit), pokud sám hlavní dlužník stačí na splnění dluhu. A jestliže hlavní dlužník nebude s to splnit dluh, nemaje, z čeho by plnil, necht' za dluh odpovídají ručitelé. A jestliže by si přáli, necht' mají pozemky a důchod dlužníka, dokud by jim nebylo zaplaceno za dluh, který předtím za něho zaplatili, jestliže hlavní dlužník nedokáže, že se od té doby vyrovnal vůči těmže ručitelům.“

Exekuční sekvestrace důchodů z advokacie

C. k. nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 31. října 1877 č. 13116 změnil rozhodnutí soudů nižších stupňů a povolil exekuční sekvestraci důchodů plynoucích povinnému z výkonu advokacie. Podle zprávy uveřejněné bezprostředně poté v časopisu *Právník*, „není tu zákonného důvodu, z kteréhož by sekvestrace ta měla býti vyloučena; vždyť nemá se advokacie co úřad spravovati sekvestrem, nýbrž mají se pouze obrátiti k uspokojení věřitele příjmy, kterých si advokát vyslouží u provozování úřadu svého.“ O jedenáct let později v rozhodnutí ze dne 29. února 1888 č. 2227 dospěl naopak c. k. nejvyšší soud k závěru, že advokátní kancelář exekučně sekvestrovat nelze, neboť „by vyhledávání a vybírání čistých příjmů v advokátní kanceláře podmiňovalo

dohlžení k vedení práce a k zařízení opatření, aby sekvistor dověděl se výsledků exekutorova úřadování, tomu ale, že nedovuluje povaha advokátova úřadu, hledí-li se k ustanovení advokátovního řádu a hlavně k advokátově povinnosti, aby zachoval věci jemu svěřené v tajnosti.“

Honoré Daumier

Poslíčkem u soudního exekutora (*huissier de justice*) se ve věku pouhých třinácti let stal pozdější slavný francouzský malíř a karikaturista Honoré Victorin Daumier (1808-1879). Tuto práci mu sjednal jeho otec, jemuž se nedařilo na poli literárním natolik, aby sám byl s to uživit rodinu. Působení v prostředí pařížského Justičního paláce Daumiera inspirovalo k celé řadě litografií, dřevorytů a kreseb z justičního a zejména advokátského prostředí. Lze se o tom přesvědčit i z kompletního katalogu Daumierova díla, který je dostupný též z: <http://www.daumier.org/>.

Odpovědnost za škodu

Na zajímavý případ o „ručení orgánů, jimž svěřeno provedení exekuce a dozor v tom směru, jakož i exekučního komisaře“ uveřejněný ve Věstníku ministerstva spravedlnosti z r. 1901 bylo ještě v témže roce poukázáno v časopisu Právník. Dožádaný soud sice provedl zabavení předmětů k vydobytí vykonatelné pohledávky, „opominul však předsevzítí též jich uschování, o něž byl dožádán.“ Dlužník tak stihl ještě před tím, než byl na jeho jmění uvalen konkurs, část věcí prodat, takže pohledávka oprávněného zůstala zčásti neuhrazena. „Z příčiny té uznání se strany státu povinnými k náhradě škody státem zaplacené nejen vinný orgán výkonný, nýbrž i úředník kanceláře, jemuž vedení doručovacího a exekučního oddělení svěřeno a exekuční komisař, oba poslednější proto, že orgán výkonný ku předsevzetí výkonu povoleného uschování nepřiměli.“

Václav Hora

Civilní právo procesní vyučoval v meziválečném období na Právnické fakultě Univerzity Karlovy profesor Václav Hora (1873-1959), který byl zároveň autorem řady prací z oboru exekučního práva. Již v r. 1904 publikoval v Právníku stať *Kvittance a náklady jejich v řízení exekučním*, za prvé republiky pak vydal mimo jiné publikace *Exekuce na nemovitosti a exekuce zajišťovací* (1919), *Exekuce na nemovitosti* (1924), *Soustava exekučního práva se zřetelem ke Slovensku a Podkarpatské Rusi* (1930) a *Exekuční právo* (1938). „Horovou zásluhou patrně také česká škola procesního práva neztratila ani v době, která nebyla v padesátých a šedesátých letech příznivá českému právníctví, svoji určitou úroveň,“ napsal autor kapitoly o meziválečné právníkové fakultě ve čtvrtém svazku *Dějin Univerzity Karlovy* (1998) Valentin Urfus.

Z JUDIKATURY ÚSTAVNÍHO SOUDU

rubriku připravila
Mgr. Ing. Lucie Mikmeková
asistentka soudce Ústavního soudu ČR

Důkazní standard pro vyslovení neplatnosti právního úkonu pro duševní poruchu jedna- jící osoby

Nález sp. zn. I. ÚS 173/13 ze dne 20. 8. 2014

*§ 38 odst. 2 občanského zákoníku, ve znění do 31. 12. 2013
§ 581 nového občanského zákoníku*

Ústavní soud shledává důkazní standard "zcela jednoznačného skutkového závěru" a "bez jakéhokoliv náznaku pravděpodobnosti", používaný v ustálené judikatuře Nejvyššího soudu pro prokázání jednání v duševní poruše za účelem zneplatnění takového jednání, za nadměrně vysoký. Takový standard narušuje spravedlivou rovnováhu mezi relevantními protichůdnými zájmy, tj. zájmem na ochranu práv duševně postižené osoby a zájmem na ochranu ostatních osob dotčených daným právním jednáním.

Ústavní soud dospěl k závěru, že spravedlivá rovnováha mezi soupeřícími oprávněnými zájmy bude nejlépe dosažena stanovením vysoké míry pravděpodobnosti prokázání, že plně svéprávná osoba jednala v duševní poruše, která ji v daný moment činila neschopnou právně jednat. Pro učinění závěru o dosažení této vysoké míry pravděpodobnosti soudy, rozhodující o aplikaci § 581 věty druhé nového občanského zákoníku, musí pečlivě posoudit všechny v tomto ohledu relevantní okolnosti a důkazy.

Důsledky dle § 36 odst. 3 exekučního řádu, tj. založení aktivní legitimace k návrhu na nařízení exekuce jinému, než komu svědčí vykonávací titul

Nález sp. zn. III. ÚS 2889/12 ze dne 21. 8. 2014

*§ 36 odst. 3 exekučního řádu
§ 107, § 107a a § 256 odst. 1 o. s. ř.*

K věci: Jednalo se o situaci, kdy proti směnečnému platebnímu rozkazu byly podány námitky, a v době pokračujícího řízení

došlo k převodu práva na straně žalobce (oprávněného). Řízení o námitkách bylo posléze zastaveno pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, spočívající v zániku původního žalobce bez právního nástupce.

I ve směnečném řízení platí, že důsledky předjímané ustanovením § 36 odst. 3 e. ř. nenastanou. V případě směnečného platebního rozkazu je situace podaných námitek se standardním opravným prostředkem očividně srovnatelná: řízení, byť se specifickým obsahem a důsledky, běží dál až do rozhodnutí o námitkách (s výjimkou zpětvzetí námitek, resp. námitek opožděných), včetně rozhodnutí o zastavení námitkového řízení. Došlo-li k převodu práva ještě v době probíhajícího řízení, měla nastat procesní úspěch v (nalézacím) řízení (§ 107, resp. § 107a o. s. ř.); její nedostatek (nebyla-li v řízení prosazena) nelze v exekučním řízení nahradit. Z toho plyne, že byl-li titul vydán ve prospěch původního oprávněného (v nalézacím řízení žalobce), svědčí přiznané právo jen jemu a úspěch pro potřeby exekučního řízení se neuplatní. To přitom platí bez ohledu na to, jaký výsledek řízení o opravném prostředku byl dosažen; tj. i tehdy, když v něm byl založen tentýž stav práv a povinností jako předtím.

K oprávnění soudního exekutora požadovat informace od advokáta; advokátní mlčenlivost

Nález sp. zn. I. ÚS 3859/13 ze dne 10. 9. 2014

*§ 33 odst. 4 exekučního řádu
§ 21 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění rozhodném
§ 128, § 260a o. s. ř.*

Podstata ústavní stížnosti spočívá v posouzení otázky, zda je soudní exekutor oprávněn v rámci povinné součinnosti třetích osob zakotvené v ustanovení § 33 odst. 4 e. ř. požadovat od stěžovatele v postavení advokáta sdělení informace týkající se běžné advokátní činnosti vykonávané ve vztahu k povinnému, coby klientu stěžovatele, demonstrativně spočívající ve sdělení údajů o probíhajících nebo již skončených soudních, správních či jiných řízeních, ve kterých klient stěžovatele vystupoval, o podávání přihlášek do insolvenčního řízení a uzavírání splátkových kalendářů s jeho dlužníky. Obecně lze tuto otázku postavit tak, zda je možno běžnou procesní činnost advokáta považovat za správu majetku klienta a zda je tedy extenzivní výklad ustanovení § 33 odst. 4 e. ř. na úkor prolomení povinnosti mlčenlivosti advokáta stanovené v ustanovení § 21 zákona o advokacii v tomto směru přípustný.

Soudní exekutor a obecný soud v napadených rozhodnutích vyjádřili názor, že procesní zastupování klienta stěžovatele

v řízeních před soudy je správou majetku, když pohledávky jsou za majetkovou hodnotou, a stěžovatele tedy stíhá povinnost podat soudnímu exekutorovi požadované informace. S tímto uvedeným závěrem se však Ústavní soud nemůže ztotožnit. V konečném důsledku by totiž byl advokát v případě účasti jeho klienta, coby povinného v exekučním řízení, na výzvu soudního exekutora povinen sdělit veškeré informace související se zastupováním klienta v naprosto odlišných, třeba i zcela nesouvisejících řízeních nalézacích, exekučních, insolvenčních aj. A contrario, vyřčení souhlasu s uvedeným závěrem by do budoucna naprosto popřelo smysl existence povinnosti advokáta k mlčenlivosti, neboť v případě účastenství klienta v exekučním řízení na straně povinné by tato povinnost zcela neexistovala a soudní exekutor by mohl požadovat podání také informací pro samotné efektivní vymožení exekvované povinnosti nerozhodných. Informace, jež jsou až na velmi vzácné a zákonem předpokládané výjimky široké veřejnosti a třeba i jiným "oprávněným orgánům" zcela utajeny, by se prostřednictvím institutu nahlížení do exekučního spisu staly navíc relativně jednoduše dostupnými.

Důvěrný vztah klienta a jeho advokáta by tak byl narušen kontinuitní nejistotou klienta ohledně toho, zda eventuálně v budoucnu nebudou veškeré klíčové informace týkající se jeho majetkových sporů poskytnuty třetím osobám, a to třeba i na základě šikanózně podaného exekučního návrhu. V tomto směru je nutno upozornit právě na tu skutečnost, že povinnost mlčenlivosti je zakotvena zejména a především za účelem ochrany klienta.

Soudní exekutor ve svém vyjádření poukázal mj. na nález Ústavního soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. II. ÚS 543/11, z něhož dovodil nutnost extenzivního výkladu onoho ustanovení. Soudní exekutor konkrétně uvádí, že ustanovení § 128 o. s. ř. je nutno interpretovat ve shodě s ustanovením § 34 odst. 1 e. ř., kdy dle tvrzení soudního exekutora tento názor Nejvyššího soudu (srov. stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu exekučního řádu ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. Cjpn 200/2005) byl právě jmenovaným nálezem Ústavního soudu potvrzen. Je však nutno poznamenat, že soudní exekutor nevzal zcela v potaz rozsah ustanovení § 128 o. s. ř., dle něhož „Každý je povinen bezplatně na dotaz sdělit soudu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí. Ustanovení § 139 odst. 3 tím není dotčeno. Odmítnout soudu sdělit tyto skutečnosti může jen ten, kdo by tak mohl učinit jako svědek podle § 126 odst. 1.“ Předmětem sdělení tu však nebudou ani ty skutečnosti, které by nepřípustným způsobem narušily soukromí fyzických osob nebo by v rozporu s § 124 měly prolomit povinnost mlčenlivosti. Nadto dle aktuálních právních názorů se ustanovení § 128 o. s. ř. nepoužije právě tehdy, pokud se sdělování skutečností řídí zvláštní úpravou, jako např. ustanovením § 33 a násl. e. ř. (Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 455).

Exekuční řízení se vyznačuje řadou institutů, které mají, jak oprávněnému, tak zejména soudnímu exekutorovi, pomoci při získávání informací o potenciálních zdrojích zpeněžení či přímého majetkového postižení. I z tohoto důvodu je soudnímu exekutorovi umožněno obracet se na celou řadu třetích osob, které mohou mít o majetku povinného nějaké informace. Je však důležité uvést, že daná povinnost součinnosti třetích osob může být uložena pouze ve vazbě na konkrétní exekuční řízení, za účelem co nejefektivnějšího vymožení vykonatelné pohledávky. Z toho vyplývá i požadavek na řádnou formulaci výzvy k poskytnutí součinnosti. Žádosti o sdělení jakýchkoliv informací o majetku povinného a jeho správě, které se konkrétní exekuce přímo nedotýkají, je nutno striktně odmítnout.

Vedle prolomení povinnosti mlčenlivosti advokáta za účelem efektivního vymožení a tedy zdárného dokončení exekučního řízení, jež směřuje přímo na advokáta, jakožto dotazovaný subjekt, lze zvolit i jinou zákonem dovolenou cestu, a to právě zakotvenou v ustanovení § 260a o. s. ř. Ústavní soud podotýká, že vedle výslovného oprávnění soudu k předvolání povinného k prohlášení o majetku před samotným zahájením vykonávacího řízení, výkladová praxe nebrání tomu, aby téhož institutu využil i soudní exekutor po zahájení řízení exekučního. Je zřejmé, že možnost uplatnění ustanovení § 260a a násl. o. s. ř. je v rámci exekučního řízení spíše výjimečná, neboť podléhá kritériu účelnosti. Komentářová literatura však tuto účelnost dovozuje právě tehdy, kdy je třeba zjistit movitý a nemovitý majetek povinného, jež se přímo nenachází na území České republiky, včetně účtů u finančních institucí v zahraničí, což je právě tento případ (Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013).

Rovnost účastníků řízení a právo na paušální náhradu hotových výdajů

Nález sp. zn. Pl. ÚS 39/13 ze dne 7. 10. 2014

§ 13 odst. 3 advokátního tarifu

§ 137 odst. 1, § 142 o. s. ř.

Za ústavně konformní je podle Ústavního soudu nutno pokládat takový postup civilních soudů, při němž v situacích, v nichž by účastníkovi řízení zastoupenému advokátem přiznaly paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, přiznávají, pokud je to nutné pro naplnění rovnosti účastníků řízení, tuto paušální náhradu coby náhradu hotových výdajů podle § 137 odst. 1 občanského soudního řádu, i účastníkovi řízení, který advokátem zastoupen není.

Je tedy na soudech, aby v konkrétním případě, v němž bude stát proti úspěšné straně bez právního zastoupení neúspěšná právně zastoupená strana, zvážily, zda je namístě, aby využily prostoru, který se pro ústavně konformní výklad ustanovení § 137 odst. 1 občanského soudního řádu nabízí zejména díky demonstrativní povaze výčtu nákladů řízení. Při takovém zvažování je třeba, aby posoudily, zda by v daném případě bylo zjevně nespravedlivé paušální náhradu nezastoupenému účastníkovi řízení nepřiznat a zda z odlišného zacházení, které předpokládá text advokátního tarifu, vyplývá nerovnost rozporná s článkem 37 odst. 3 Listiny. Zejména zda toto odlišné zacházení neznevýhodňuje v kontextu celého sporu právně nezastoupeného účastníka řízení, například proto, že částka paušální náhrady výdajů není bagatelní ve srovnání s částkou, o níž se spor vede, či proto, že jde ze strany právně zastoupeného účastníka o zjevně šikanózní postup. Pokud by tyto podmínky byly naplněny, je namístě, aby za náklady řízení označily civilní soudy kromě nákladů vyjmenovaných v demonstrativním výčtu ustanovení § 137 odst. 1 občanského soudního řádu také paušální náhradu výdajů, jež náleží advokátům podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.

Vstřícnější postup obecných soudů k právu jednotlivce na soudní ochranu při posuzování nejasného či neurčitěho podání

Nález sp. zn. I. ÚS 3106/13 ze dne 23. 10. 2014

§ 42, § 43 odst. 1 o. s. ř.

Při posuzování neurčitěho či jinak nejasného podání, které může být podáním zahajujícím řízení před soudem (kupříkladu žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů s vysvětlením, že žadatel se rozhodl podat dovolání v konkrétní věci), jsou obecné soudy povinny volit postup vstřícnější k právu jednotlivce na soudní ochranu. Pokud nepřistoupí k odstranění nejasností takového podání zákonem předvídaným způsobem (v dovolacím řízení § 43 odst. 1 ve spojení s § 241b odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2012; § 241b o. s. ř. v aktuálním znění zákona č. 404/2012 Sb.), pak je třeba, aby se při jeho posuzování přiklonily k takové interpretaci jeho obsahu, která vyznívá ve prospěch práva dotčeného jednotlivce na přístup k soudu.

Tzv. materiální vykonatelnost notářského zápisu

Nález sp. zn. III. ÚS 3347/12 ze dne 23. 10. 2014

§ 40 odst. 1 písm. d), § 40 odst. 2 exekučního řádu
§ 71a, § 71b notářského řádu

Jestliže tomu odpovídajícím způsobem formulovaný soudní výrok zakládá nezpochybnitelně exekvovatelné plnění, pak se logicky nevylučuje, aby stejný důsledek byl přenesen do poměrů titulu nyní posuzovaného (notářského zápisu), neboť z hlediska podmínky řádně stanovené doby plnění zde není relevantní rozdíl. Nelze logicky ani věcně dovodit, aby notářský zápis (jakožto jeden z exekučních titulů) nemohl obsahovat právo (nárok), jež soud (sledující rovněž vydání exekučního titulu) na základě ustanovení § 154 odst. 2 o. s. ř. svým rozsudkem přiznat může. Je proto namístě uzavřít, že určení doby plnění "do budoucna" v těchto případech na újmu požadované určitosti stanovení doby plnění není, a tím ani na újmu materiální vykonatelnosti notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti ve smyslu požadavků ustanovení § 71b odst. 2 písm. e) notářského řádu.

Dospěl-li proto odvolací soud k závěru, že formulace doby plnění v případě úroků z prodlení "do zaplacení" není dostatečným určením doby plnění podle označeného ustanovení notářského řádu, pak toto ustanovení nejenže interpretoval "extrémně" ve smyslu odchylky z racionálně předjímatelného výkladu ustálené soudní judikatury, nýbrž i v kolizi s ústavně-právními požadavky respektu k "autonomii vůle".

Současně však platí, že výše uvedené závěry se nevztahují k té části předmětného exekučního titulu, jež se týká stěžovatelova nároku na smluvní pokutu, neboť obdobně zvolené určení doby plnění ("do zaplacení") zákonnému požadavku její určitosti již vskutku neodpovídá; jelikož smluvní pokuta není příslušenstvím pohledávky a s opětuujícím se plněním ji identifikovat nelze rovněž, není z notářského zápisu zřejmé, kdy je tento samostatný nárok splatný (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 593/2000 ze dne 23. 1. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2737/2004 ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 20 Cdo 3288/2006 ze dne 17. 5. 2007 a sp. zn. 20 Cdo 4888/2008 ze dne 23. 9. 2010). Uplatní se tak výše naznačená zásada, že notářský zápis - zjednodušeně řečeno - může obsahovat právo (nárok), jež může přiznat soud, nemůže však obsahovat právo (nárok), jež soud v občanském soudním řízení naopak přiznat nemůže.

AKTUALITY Z KOMORY

rubriku připravila
Mgr. Petra Báčová
tisková mluvčí Exekutorské komory ČR

Komorní listy se staly recenzovaným časopisem

Komorní listy byly zapsány do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice. Na svém 299. zasedání tak dne 28. listopadu 2014 rozhodla Rada pro výzkum, vývoj a inovace Úřadu vlády ČR.

Komorní listy jsou časopisem soudních exekutorů, který vznikl za účelem prohloubení odborných znalostí v oblasti exekuční teorie a praxe a vytvoření prostoru pro publikační činnost v oblasti exekučního práva. Tento odborný čtvrtletník, jenž vychází od roku 2009, bezplatně vydává Exekutorská komora ČR.

Záruku vysoké odborné úrovně článků zajišťuje redakční rada, kterou vede Mgr. David Hozman a jejímiž váženými členy jsou advokáti JUDr. et PhDr. Stanislav Balík a Mgr. František Korbel, Ph.D., prorektor Akademie Sting prof. JUDr. Karel Marek, CSc., soudní exekutor Exekutorského úřadu Praha-západ JUDr. Milan Makarius a exekutorský kandidát Exekutorského úřadu Rakovník soudní exekutorky JUDr. Hany Šajnerové Mgr. Pavel Tintěra. *„Poděkování ale patří i bývalé prezidentce Exekutorské komory ČR JUDr. Janě Tvrdkové, soudní exekutorce Exekutorského úřadu Praha 4, která stála u zrodu časopisu, a také někdejšími členům redakční rady, zejména Mgr. Vladimíře Medkové, Mgr. Ondřeji Svobodovi, Mgr. Eriku Smolovi či Monice Zajícové,“* uvedl prezident Exekutorské komory ČR Mgr. David Koncz.

O zařazení časopisu na Seznam usilovala redakční rada od roku 2011, odkdy aplikuje otevřené recenzní řízení. Komorní listy spolupracují s několika nezávislými recenzenty, např. s JUDr. et PhDr. Janem Malastem z Katedry správního práva Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni nebo s PhDr. Mgr. Janem Šmídem, Ph.D., pedagogem Katedry práva a veřejné správy Vysoké školy finanční a správní a Filosofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Diskusní fórum Exekutorské komory ČR

Ve dnech 3. a 4. listopadu 2014 hostil Hotel – Restaurant Tři věžičky ve Stříteži u Jihlavy již devátý ročník Diskusního fóra Exekutorské komory ČR. Tématem konference byl souběh exe-

kuce a řízení o pozůstalosti. Úvodní slovo přednesl prezident Exekutorské komory ČR Mgr. David Koncz. S odbornými příspěvky vystoupili JUDr. Milan Makarius, soudní exekutor Exekutorského úřadu Praha-západ, Mgr. David Hozman, exekutorský kandidát Exekutorského úřadu Praha 4 soudní exekutorky JUDr. Jany Tvrdkové či Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M., soudní exekutor Exekutorského úřadu Frýdek-Místek a náhradník prezidia. Čestnými hosty byly mimo jiné zástupkyně Kanceláře veřejného ochránce práv či členové Právní a legislativní komise EK ČR. Vzhledem k tomu, že téma symposia dosud nebylo zcela vyčerpáno, Exekutorská komora ČR ve spolupráci s Notářskou komorou ČR uvažují o uspořádání analogického workshopu v roce 2015.

Série přednášek o exekucích proběhla v Praze, Brně, Lovosicích a Pardubicích

Sérii školení pro střední školy a gymnázia zorganizovala Exekutorská komora ČR. Přednášky o dluhové prevenci a exekucích připravila pro studenty z Prahy, Lovosic, Brna a Pardubic.

Celkem tři přednášky proběhly na Střední odborné škole technické a zahradnické (SOŠTZ) v Lovosicích. 28. 11. 2014 tam přednášel Mgr. Petr Látal, exekutorský koncipient Exekutorského úřadu Děčín soudního exekutora Mgr. Zdeňka Pánka. 4. prosince na něj hned dvěma semináři navázal Mgr. Jan Knapík, exekutorský kandidát Exekutorského úřadu Teplice soudního exekutora Mgr. Martina Svobody.

Zvýšení finanční a právní gramotnosti žáků bylo také cílem přednášek v Praze na Gymnáziu Postupická. Vedl je Mgr. Pavel Tintěra, exekutorský kandidát Exekutorského úřadu Rakovník soudní exekutorky JUDr. Hany Šajnerové. Workshopy na Gymnáziu Postupická, kterých se zúčastnilo 70 studentů, proběhly ve dnech 9. a 11. prosince 2014. Další dvě přednášky uspořádala Exekutorská komora ČR na Gymnáziu v Brně Vídeňská, kde o dluhové problematice hovořil před studenty Mgr. Kamil Brančík, soudní exekutor Exekutorského úřadu Hodonín. Nadto 26. listopadu 2014 proběhl seminář o finanční gramotnosti na Střední průmyslové škole elektrotechnické a Vyšší odborné škole Pardubice a ve dnech 4. a 11. prosince 2014 na Základní škole Pardubice-Dubina, kam v rámci lektorských a projektových dnů zavítala Mgr. Lucie Mrázková, exekutorská koncipientka Exekutorského úřadu Pardubice soudního exekutora JUDr. Ladislava Navrátila.

Účast Exekutorské komory ČR na Pražském právnickém podzimu

Exekutorská komora ČR se zapojila do Pražského právního podzimu 2014. Člen prezidia JUDr. Vladimír Plášil se dne 24. listopadu 2014 zúčastnil kulatého stolu na téma „Jsou nutné další změny v exekucích?“. Četnější účasti vedení Komory bránil zejména fakt, že k této debatě neobdržela od organizátorů oficiální pozvánku a že v tentýž den probíhal sněm soudních exekutorů. „Je proto nezbytné vymezit se proti výrokům organizátora a veřejně deklarovat, že Exekutorská komora ČR

má zájem aktivně se podílet na podobných akcích, je-li k nim přizvána. Jsme plně otevřeni odborné i profánní veřejnosti, zcela využíváme nabízené komunikační příležitosti a sami intenzivně vytváříme a iniciujeme nová témata,“ sdělil Mgr. David Koncz, prezident Exekutorské komory ČR, s tím, že organizátorům již zaslal otevřený dopis v duchu výše uvedeného. JUDr. Plášil na konferenci vystoupil s příspěvkem s názvem „Postavení soudního exekutora“, který rozšířil o komparaci se statutem soudních exekutorů v zemích západní a střední Evropy. Kromě soudních exekutorů, jmenovitě Mgr. Fučíkové, Mgr. Polanského, JUDr. Ing. Kučery či JUDr. Mareše, LL.M., se semináře zúčastnili i soudkyně Krajského soudu v Praze JUDr. Eva Dlouhá a JUDr. Hana Tichá, JUDr. Michal Žižlavský, advokát, předseda odborné sekce České advokátní komory pro insolvenční právo a předseda Rady expertů Asociace insolvenčních správců, Mgr. Antonín Stanislav z legislativního a právního odboru Ministerstva spravedlnosti či Mgr. Luboš Dörfl, předseda Krajského soudu v Ústí nad Labem.

V Praze se potřetí konalo Setkání právníček

V Praze se dne 10. října 2014 konalo Setkání právníček. Již třetí ročník této akce nabídl několik přednášek. Zúčastnilo se ho více než 60 soudkyň, notárek, státních zástupkyň, soudních exekuterek, podnikových právníček a advokátek. Program zahájil JUDr. Tomáš Lichovník, soudce Ústavního soudu a bývalý prezident Soudcovské unie ČR. Věnoval se etice v právní praxi. Navázala na něj JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., vrchní státní zástupkyně v Praze, která si připravila přednášku s názvem „Dívám se, dívám aneb několik otázek v souvislostech“. Již tradiční akci pořádaly Exekutorská komora ČR, Notářská komora ČR, Unie podnikových právníků ČR a Unie státních zástupců ČR.

Prohlášení prezidentů profesních komor

Třináct profesních komor, včetně Exekutorské komory ČR, vydalo 3. prosince 2014 společné prohlášení. Komory v něm „odmítají veškeré politické snahy o omezování autonomie profesních samospráv, o vměšování se do jejich vnitřní činnosti a oslabování jejich kompetencí. Prezidenti profesních komor naopak tímto vyzývají politickou reprezentaci ČR, aby se snažila vytvořit lepší právní prostředí pro fungování profesních samospráv. Prvním vstřícným krokem ze strany státu by mohlo být začlenění profesních komor zřizovaných zákonem mezi povinná připomínková místa v rámci meziresortního připomínkového řízení.“ Kompletní znění prohlášení naleznete na webových stránkách www.ekcr.cz. Samosprávné organizace rovněž vyjádřily podporu Exekutorské komoře ČR v jejím neousledném stanovisku s návrhem Ministerstva spravedlnosti na modifikaci kárného řízení. Zamýšlená změna je totiž nekonceptní a mohla by mimo jiné vytvářet prostor pro korupční jednání v rámci resortu. Vhodnějším řešením by bylo převedení kárného řízení v první instanci na Exekutorskou komoru ČR, případně zřízení smíšených kárných senátů, jež by byly tvořeny členy Komory, Ministerstva a soudů.

KURZFASSUNGEN

Mgr. David Hozman

Versteigerung auf Antrag eines
Gerichtskommissars

Dieser Beitrag befasst sich mit Verwertung eines Eigentums, das Liquidationssubstanz darstellt, mittels Versteigerung die von einem Gerichtsvollzieher durchführt wird. Zum Ziel gehört es auf einzelne Phasen dieser Verwertungsart zu zeigen und auf mögliche Probleme hinzuweisen. Beachtet werden besonders Bedarf von Abschluss eines Versteigerungsvertrags, Umkreis des Eigentums, das zum Gegenstand dieser Art von Eigentumsverwertung gehören kann sowie Problematik von Bewertung dieses Eigentums und seinen Mängel. Problematik von Belohnung und Entscheidung über Belohnung des Gerichtsvollziehers und seines Kostenersatzes wird auch nicht Unberührt.

JUDr. Milan Makarius

Wirkung des Nachlassverfahrens in
Vollstreckungsverfahren

Autor beschäftigt sich mit Verlust von Rechtsfähigkeit der natürlichen Personen und Nachlassverfahren in das Vollstreckungsverfahren besonders Zusammenhang mit neuer Rechtsregelung. Text wird auf solche Situationen gerichtet, wenn es beim Tod einer Person der durch einen Vollstreckungstitel ein Recht anerkannt oder umgekehrt eine Pflicht auferlegt wurde und zwar vor Einleitung eines Vollstreckungsverfahrens. In diesem Hinblick analysiert der Text einzelne eventuelle Varianten ob es um Nachfolgerschaft an der berechtigten oder verpflichteten Partei geht oder ebenso in Abhängigkeit von Stand des Nachlassverfahrens. Auf Art und Weise der Beweisführung von Übergang der Rechten und Pflichten in Zusammenhang mit Vollstreckungsantrag wird besonders Akzent gewidmet.

Mgr. Jan Kubizňák

Vollstreckung zur Erwirkung von Handlungen
oder Unterlassungen und Insolvenzverfahren

Vorgelegter Artikel befasst sich mit Problematik von Kollision des Vollstreckungsverfahrens in dem Handlungen oder Unterlassungen erzwungen sein sollten und mit Einfluss des Insolvenzverfahrens. Artikel beachtet sowohl allgemeine Verhältnisse zwischen Insolvenz- und Vollstreckungsverfahren als auch konkrete Wirkungen die mit Einleitung eines Insolvenzverfahren und Erklärung von Zahlungsunfähigkeit verbunden sind. Artikel demonstriert Eingriff von Insolvenz bei den einzelnen Vollstreckungsarten. Nicht zuletzt beschäftigt sich Text mit Möglichkeiten von Befriedigung der Vollstreckungskosten in Fällen wenn Handlungen oder Unterlassungen zu erzwingen sind.

JUDr. Stanislav Pazderka

Wie kann Eigentum in einem erloschenen
und bisher nicht auseinandergesetzten
Ehegüterrecht verpfändet werden?

Text konzentriert sich auf Änderungen in Zusammenhang mit Annahme des neuen Katastralgesezes und seinen Wirkungen in Vollstreckungsverfahren. Er beschreibt Problematik einer spezifischen Situation – Auseinandersetzung eines erloschenen Ehegüterrechts, zu der es auf Grund des Eintritts einer gesetzlichen Vermutung kommt, und Verpfändung solches Eigentums. Autor weist auf unterschiedlichen Vorgang bei Erlass der Vollstreckungsanordnungen hin. Er weist gleichzeitig auf die aus dem neuen Zivilgesetzbuch stammenden Folgen hin und eröffnet eine Diskussion mit Frage inwiefern sind die Bestimmungen des neuen Zivilgesetzbuches auf solche Situation anwendbar.

Mgr. Lucie Dernerová

Übernahme der gerichtlichen
Vollstreckungen im Sinne der sogenannten
großen Vollstreckungsnovellierung der
Zivilprozessordnung

Diese Arbeit weist auf gewählte Fragen und Probleme hin, die Übergang von gerichtlichen Vollstreckungen auf Gerichtsvollzieher betreffen, und die im Zusammenhang mit unzureichender Rechtsregelung und schwieriger Auslegung der Übergangsbestimmungen der Gesetzesnovellierung Nr. 396/2012 Samm. (Zivilprozessordnung) entstehen. Ausführlich beschäftigt sich die Arbeit mit der Frage von Entstehung des Generalinhibitoriums und widmet sich der Problematik von Entscheidung über Anträge auf Gerichtsvollzieheränderung und Übergabe der Verhandlungsschriften. Artikel beschreibt ebenfalls gewählte Probleme von Bestimmung der Vollstreckungskosten sowohl bei Übergang der Vollstreckung auf einen Gerichtsvollzieher wie bei Änderung eines Gerichtsvollziehers auf Antrag eines Berechtigten. Im Hinblick auf schwierige Auslegung der Übergangsbestimmungen, fehlende Literatur und Judikatur stellt diese Arbeit einen Vorschlag zur Lösung der gewählten Problemen dar.

INHALT

INTERVIEW	6	Ohne Opfer geht es nicht Gespräch mit JUDr. Iva Brožová, Vorsitzende des Höchstgerichts	28	Übernahme der gerichtlichen Vollstreckungen im Sinne der sogenannten großen Vollstreckungsnovellierung der Zivilprozessordnung Mgr. Lucie Dernerová	
ARTIKEL	10	Versteigerung auf Antrag eines Gerichtskommissars Mgr. David Hozman	REZENSION	31	Geschichte des Notariats in den tschechischen Ländern (Stanislav Balík und Kollektiv) Mgr. Petra Báčová
	16	Wirkung des Nachlassverfahrens in Vollstreckungsverfahren JUDr. Milan Makarius	GESCHICHTE	33	Das ist geschehen... JUDr. PhDr. Stanislav Balík
	20	Vollstreckung zur Erwirkung von Handlungen oder Unterlassungen und Insolvenzverfahren Mgr. Jan Kubizňák	JUDIKATUR	35	Aus der Judikatur des Verfassungsgerichtes der Tschechischen Republik vorbereitet von Mgr. Ing. Lucie Mikmeková
	24	Wie kann Eigentum in einem erloschenen und bisher nicht auseinandergesetzten Ehegüterrecht verpfändet werden? JUDr. Stanislav Pazderka	NACHRICHTEN DER KAMMER	39	Aktualitäten der Kammer vorbereitet von Mgr. Petra Báčová

Fotografie auf der Titelseite: David Surovec

Komorní listy

dvacáté první číslo
www.ekcr.cz

vzor citace

PŘIJMENÍ J. Název článku. Komorní listy, 04/2014. Praha:
Exekutorská komora ČR,
2014. s. xx. MK ČR E 19153.

Redakční rada

Mgr. Petra Báčová
JUDr. et PhDr. Stanislav Balík
Mgr. David Hozman
Mgr. František Korbek, Ph.D.
JUDr. Milan Makarius
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.
Mgr. Pavel Tintěra

zdarma
náklad 800 ks
vychází čtvrtletně
datum vydání 19. 12. 2014

MK ČR E 19153
registrace Ministerstva kultury ČR
ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on-line)

Komorní listy
produkuje, vydává a distribuuje
Exekutorská komora České republiky

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy
Na Pankráci 1062/58
140 00 Praha 4

kontakt

tel.: + 420 210 311 000
e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Michal Jančuška

sazba a tisk

PRINTECO s. r. o., Brno

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

KONKURSNÍ NOVINY

SPOLEHLIVÝ PRÁVNÍ ZDROJ

ROČNÍ PŘEDPLATNÉ
PRÁVNÍHO BULLETINU
SE SLEVOU 31%

JEN ZA 828,- Kč

Objednejte ještě dnes na www.kn.cz

ELEKTRONICKÉ DRAŽBY ÚČINNÁ INZERCE KOMUNIKACE SE ZÁJEMCI

Proč spolupracovat právě s námi:

- Na našem webu hledá dražené nemovitosti 500.000 lidí ročně.
- S elektronickými dražbami máme 5 let zkušeností.
- Měříme úspěšnost inzerce - víme kde a jak inzerovat.
- Pravidelně zasláme reporting o stavu dražeb.
- Dražby děláme více než 10 let.
- Sami jsme provedli přes 2000 dražeb.
- Nastavíme Vám rozsah spolupráce na míru Vaším potřebám.

BONUS

PRVNÍ 3 DRAŽBY ZDARMA

Pro více informací nás kontaktujte:

Eurodražby.cz a.s.
Čimická 780/61
181 00 Praha 8
Tel.: 800 900 490
www.eurodražby.cz
exekutor@eurodražby.cz

DRAŽEBNÍ A AUKČNÍ SPOLEČNOST

eurodražby

Ing. Radim Hasman
předseda představenstva